БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 181 (19.557). • 1986 йил 5 август, сешанба • Баҳоси 3 тийин.

ҚАРДОШ ПАХТАКОР РЕСПУБЛИКАЛАР ЎЗАРО ТЕКШИРИШ БРИГАДАЛАРИ ЎЗБЕКИСТОНГА КЕЛМОҚДА

Яхши анъанага мувофиқ, қардош пахтакор республикалар ўзаро текшириш бригадалари 5 август куни Ўзбекистонга келади.

Озарбайжон ССР бригадаси Тошкент, Самарқанд, Наманган ва Жиззах областларининг қишлоқ меҳнатчилари социалистик мажбуриятларни қандай бажараётганликларини текширади.

Тожикистон вакиллари Андижон, Фарғона, Сурхондарё, Сирдарё ва Навоий областлари дала ва ферма ходимлари мажбуриятларни қандай бажараётганликларини ўрганадилар.

Туркманистон ўзаро текшириш бригадаси Қорақалпоғистон АССР, Хоразм, Бухоро ва Қашқадарё областлари колхоз ва совхозлари қабул қилган мажбуриятлар қандай бажарилаётганлигини текширади.

Республика қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари мусобақадош азиз дўстларни кутиб олишга фидокорона меҳнат билан тайёргарлик кўрмоқдалар.

АДАБИЁТ ВА ДАВР

Кўпмиллатли совет адабиётининг тарихи унинг ҳақиқий намояндалари ҳамиша халқ ҳаёти билан ҳамнафас бўлиб, унинг қувонч ва ташвишлари билан яшаганликларидан далолат беришини инкор этиб бўлмайди. «Инсон — бу сўз мағрур жаранглайди!» — деган эди революция арафасида Максим Горький. Социалистик реализм санъати асосчисининг бу сўзларини партиявийлик ва халқчиллик позицияларида турган санъаткорлар ҳеч қачон эсдан чиқармадилар. «Мен бунёд этиш ва қасос олиш учун отланган кишилар билан биргаман...», — деган эди Советлар мамлакати ёзувлари номидан Владимир Маяковский. Ўз истеъдодини янги жамиятга хизмат қилишга бағишлаган барча адибларнинг ижодий позицияси айни мана шу сўзлар билан ифодалаб берилган.

Сўнгги йилларда яратилган энг яхши асарлар совет адабиёти классиклари асос солган олижаноб анъаналарни давом эттирди. Бироқ айни вақтда салбий омиллар ҳам кўзга ташланди. Катта мавзуларни обрўсизлантирувчи, китобхоннинг онгига ҳам, қалбига ҳам таъсир қилмайдиган хом-хатала, ғоявий ва бадиий жиҳатдан бўш китоблар оқими кўпайди. Палапартиш ишларни, амалиётчиликни ёқтирадиган, осонгина ўз виждонига хилоф иш юритадиган авторлар пайдо бўлди. Танқидда дабдабабозлик, кўнгилчанлик, адабий мансабга сиғиниш ҳоллари чуқур илдиз отди. Нашриётларда ва журналларнинг редакцияларида эълон қилиш учун қабул қилинадиган асарларнинг сифатига нисбатан талабчанлик пасайиб кетди. Ёзувчилар союзи марказий ва маҳаллий раҳбар органларининг иш услубида бюрократизм, расмиятчилик намоён бўла бошлади. Буларнинг ҳаммаси, шубҳасиз, адабиётимизнинг олға томон ҳаракат қилишига халақит берди, унинг кенг китобхонлар орасидаги обрўйини пасайтирди.

Партия мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш, жамиятнинг бутун ҳаётини янгилаш соҳасида жуда катта ишларни авж олдириб юборган, тинчлик кучлари билан уруш кучлари ўртасида кескин кураш бораётган ҳозирги пайтда ёзувчининг овози айниқса муҳим, айниқса таъсирчандир. Ҳақли равишда инсоншунослик деб аталаётган адабиёт бу борада кўп иш қилиши мумкин.

СССР ёзувчиларининг яқинда бўлиб ўтган VIII съезди адибларимиз жамиятда маънавий муҳитни қайта қуришда, барча илғор нарсаларни қарор топтиришда, салбий ҳодисаларга, шу жумладан, санъат соҳасидаги салбий ҳодисаларга қарши курашда партияга ёрдам бериш муддаосида якдил эканликларини яққол кўрсатди. Ёзувчилар съездининг делегатлари ошкора ва принципиаллик билан очиб ташлаган жиддий камчиликлар амалда қанчалик тезроқ бартараф этишга муваффақ бўлинса, янги шароитда адабиёт шунчалик муваффақиятли ривожланиши равшан.

Мамлакатда рўй бераётган янгиланиш кўлами — адабиётимиз ижодий чиниқишининг бугунги кундаги мезонидир. Совет санъаткорига кўпдан-кўп имкониятлар бериб қўйилган. Ёзувчининг жамият олдидаги бурчи ғоят каттадир, буни кўпчилик санъаткорлар чуқур англайдилар. Одамлар онгини ўзгартириш ғоят зарурлиги, янгича ишлашнинг муҳимлиги тўғрисида гапирар эканмиз, адиблар ишни ўзимиздан бошлашимиз керак, деб айтаётганликлари диққатга сазовордир. Съезднинг амалий ғояларини реал ижодий ишда муваффақиятли амалга оширишнинг гарови мана шундадир.

— Оддий меҳнаткаш инсонни унутманглар, унинг қалбига тез-тез қулоқ солинглар, — деди Куйбишев областида ўтказилган Совет адабиёти кунлари вақтида механизатор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Николай Пенин. — Чунки замин шуларга боғлиқ, китобларда ҳам уларга асосий ўрин берилиши керак.

Меҳнаткаш инсон... Унинг ҳақида бадиий асарлар ёзилмаяпти, деб бўлмайди. Аммо кейинги йилларда бош кўтармай ўқиш мумкин бўлган, қалбларни тўлқинлантирадиган, китобхон ҳамиша ундан ўрганиши мумкин бўлган романлар ёки повестлар яратилдими! Афсуски, бу борада мақтанишга арзигулик асарлар йўқ. Давримиз қаҳрамони инсон характери чуқур акс эттирилган, воқелик диалектикасининг моҳияти очиб берилган асарларда ҳамон ўз аксини топмаяпти. Давримиз кишисининг тўлақонли жонли образи, бунёдкор ва ижодкор инсон образи ҳозирги кунда, айниқса, зарурдир! Фаол ҳаракат қилаётган, соф виждонли, юксак ахлоқли, ўтмишга ва ҳозирги кунга реал баҳо берадиган кишилар образлари романлар ва повестлар, поэмалар ва очерклар саҳифаларида тўла гавдаланиши қанчалик зарур! Бундай асарлар муносиб равишда инсонни маънавий юксакликка кўтарадиган, шахснинг ғоявий-сиёсий ва маънавий қиёфасини шакллантирувчи ва виждон сабоғи, гражданлик ва совет ватанпарварлиги сабоғи, деб аталиши мумкин.

Совет жамиятида янги социал-иқтисодий муҳитни қарор топтириш кўпинча кутилмаган зиддиятларни, бадиий жиҳатдан англаб етишни талаб қиладиган мураккаб конфликтлар ва проблемаларни вужудга келтиради. Бу борада ёзувчидан дадил, янгича тафаккур, ҳар бир фактнинг моҳиятини тўла-тўкис англаш талаб этилади. Ёзувчининг бугунги кундаги изланишларида унга ижодий союз, унинг жанр бирлашмалари ёрдам бериши керак.

Ёзувчилар союзида шундай вазиятни вужудга келтириш муҳим-ки, токи адиб уни ўзининг қизиқарли режалари ҳамиша қўллаб-қувватланадиган, дўстона маслаҳатлар бериладиган қадрдон маскани, деб билсин. Ёзувчилар союзидаги шундай муҳит унинг бир хилдаги ишни бажараётган аъзоларининг бир-бирларига нисбатан ўзаро ҳурмат ва ўзаро талабчанлигидан ажралмасдир.

Ёш авторларни тарбиялаш тўғрисида ёзувчилар ташкилотлари алоҳида ғамхўрлик қилишлари керак. Бироқ мандат комиссиясининг докладида айтиб ўтилганидек, ёзувчилар саккизинчи съездида 35 ёшгача бўлган атиги 3 делегат қатнашганлиги ташвишлантирмай қололмайди. Бунга қуйидаги яна бир нохуш фактни қўшимча қилиш мумкин: ижодкор ёшлар билан атрофлича шуғулланилаётган ҳатто Москвада Ёзувчилар союзининг ўттиз ёшгача бўлган бирорта ҳам аъзоси йўқ. Ҳаёт янги-янги изланишларни, адабиётга кириб келаётган авторларни тарбиялашнинг шу вақтгача маълум бўлган форма ва методлари такомиллаштирилишини тақозо этади. Тажрибали санъаткорларнинг истеъдодли ёш ҳамкасбларини оталиққа олиш анъанасини давом эттириш, ёш ижодкорларда ижодий жасорат, ҳар бир сўз устида тинимсиз ишлаш майлини тарбиялаш фойдадан холи эмас.

Съездда ҳам, матбуотда ҳам адабий-бадиий танқидга нисбатан асосли эътирозлар айтилди. Танқидчилар, шунингдек ёзувчилар ташкилотларининг, нашриётлар, журналлар, газеталар редакцияларининг биргаликдаги куч-ғайрат билан танқидни авторлар иззат-нафсига хизмат қилиш доирасидан олиб чиқиш, силлиқ ибораларни, муносиб бўлмаган мақтов сўзларини ишлатишга барҳам бериш зарур. Танқид юзакичилик ва қабиҳликка қарши, ҳар бир асарнинг юксак даражада ғоявий ва бадиий янгроқлиги учун изчил курашчи бўлиши керак.

Партия комитетлари маданий қурилиш соҳасидаги ленинча қоидаларга амал қилиб, ёзувчилар ташкилотларига эътиборни кучайтирмоқдалар. Шундай қилиш тўғридир. Чунки партиявий ғамхўрлик ҳамиша адибларнинг ижодий ва ижтимоий активлигини оширишга кўмаклашиб келди.

Ўзларининг бутун ижодий муддаоларини, изланишларини партия XXVII съезди халқимиз олдига қўйган стратегик вазифаларни бажариш билан чамбарчас боғлаш — совет ёзувчиларининг шон-шараф ишидир.

(«ПРАВДА» газетасининг 1986 йил 3 август сонидаги бош мақоласи).

ТАШАББУС ИЗИДАН

ТЕХНИКА МАВСУМГА ШАЙ

Ғалабаликларнинг ҳосилнинг асосий қисмини «зангори кема»лар ёрдамида йиғиб-териб олиш ташаббусига қўшилган Пахтакор районидаги «Пахтакор» совхози механизаторлари терим агрегатларини районда биринчи бўлиб мавсумга шай қилиб қўйдилар. 60 та пахта териш, 34 та кўрак узиш ва чувиш механизмлари, 130 та прицеп съездлар йили ҳосилига мунтазир.

Терим техникасини мавсумга ҳозирлашда ремонтчилар бригадаси аъзолари алоҳида жонбозлик кўрсатишяпти. Иш ўзаро социалистик мусобақа асосида ташкил этилганлиги ютуқлар омили бўлмоқда. Ғайбулла Усмонов, Облоқул Ўроқов, Алиқул Анорбоев каби ремонтчи-механизаторлар мусобақада пешқадам.

Давлатга 7,5 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришга қарор қилган пахтакорлар шу кунларда ғўзаларга ишлов бериш, чеканка қилиш ишларини жадал суръатларда олиб боришмоқда. Бунда мавжуд 51 та техника ва механизмлардан унумли фойдаланилаётир.

Суратларда: 1. Меҳнат Қизил Байроқ ордени нишондори, совхоз бош инженери Шамил Сулаймонов (ўртада) механизаторлар — Норбўта Мамеров, Ғайбулла Усмоновлар билан суҳбатлашмоқда. 2. «Зангори кема»лар мавсумга шай.

Ф. Лутфуллаев фотолари.

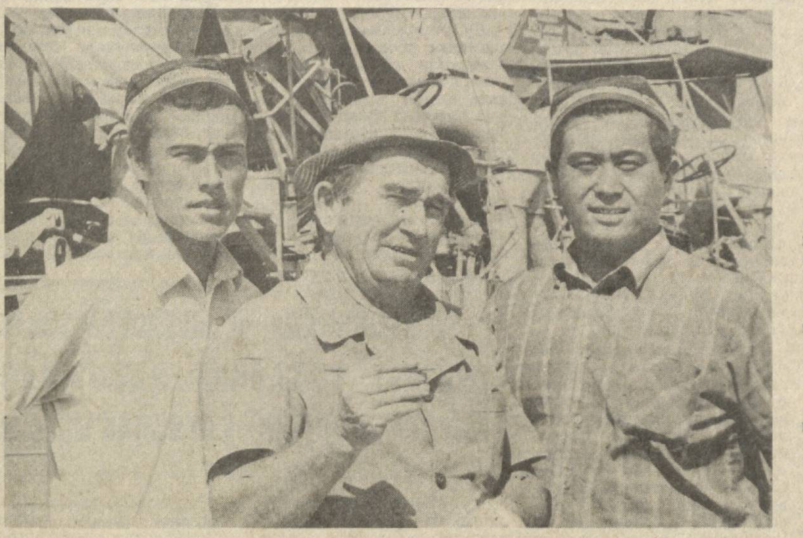

МУСОБАҚА ПЕШҚАДАМЛАРИ

Қўшработ районидаги Киров номли совхозда ғалла ўрими қизғин паллага кирди. 4200 гектар майдондаги ғаллани тез ва соз ўриб олишда И. Иброҳимов, Б. Улашев, А. Ризаев, Х. Эшбоев каби комбайнчилар алоҳида жонбозлик кўрсатишмоқда.

Ишнинг ўзаро социалистик мусобақа асосида ташкил этилганлиги муваффақиятлар омили бўлмоқда. Ҳар беш кунда ғолиблар аниқланиб, рағбатлантириб борилмоқда. Меҳнат беллашувида 1-отряд комбайнчилари олдинда. Саккиз нафар комбайнчидан иборат отряд аъзоларининг ҳар бири кунига 15 гектар майдондаги ғалла ҳосилини ўриб олмоқда.

Я. НАСРИДДИНОВ.
Самарқанд области.

Далалардан дараклар

САМАРА

Орджоникидзе районидаги «Қибрай» совхоз-заводи соҳибкорлари Умумиттифоқ фондига 128 тонна мева жўнатдилар. Айниқса, бу йил У. Улуғхўжаева, С. Эрматов ва Б. Ўктамов бошлиқ бригадаларда мева ва сабзавот маҳсулотларидан мўл ҳосил етиштирилди.

Хўжалик соҳибкорларининг «Дала — дастурхон» конвейерини жорий этганликлари шаҳар аҳолисини мамнун этди. Боғлардан терилган сархил мевалар тўғри магазинларга олиб келинмоқда. Шу йўл билан бугунгача пойтахт аҳолисига 744 тонна сархил мева етказиб берилди.

С. АЛИЕВ.

Тошкент области.

ОЗУҚА МЎЛ БЎЛАДИ

Наманган область Задарё районидаги «Гулбоғ» совхози меҳнаткашлари чорва қишловига пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Бу ерда, айниқса, озуқа базасини яратиш учун кураш ҳар қачонгидан ҳам авж олдириб юборилган. Шу кунгача 1190 тонна беда пичани ғарамланиб, 1365 тонна сенаж бостирилди. 626 тонна сомон, 100 тонна витамин уни ҳозирлаб қўйилди. Хўжаликда кунига 20-25 тонна хашак жамғаришга эришилмоқда.

Б. МАҲМУДОВ.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети «Давлат савдоси ҳамда матлубот кооперациясида планлаштиришни, иқтисодий рағбатлантириш ва бошқаришни такомиллаштириш тўғрисида» қарор қабул қилдилар.

Қарорда қайд этиб ўтилганидек, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва уларнинг сифатини яхшилаш, савдо-сотиқни янада ривожлантириш борасидаги тадбирларни амалга ошириш натижасида озиқ-овқат маҳсулотларига ва ноозиқ-овқат товарларига нисбатан харидорларнинг талаб-эҳтиёжлари тўлиқроқ қондириладиган бўлиб қолди.

Шу билан бирга давлат савдоси ҳамда матлубот кооперацияси ташкилотлари ва корхоналарининг фаолияти, аҳолига савдо хизмати даражаси замонавий талабларга мос келмаяпти. Харидорларнинг талаб-эҳтиёжлари суст ўрганилмоқда. Халқ истеъмол қиладиган зарур товарлар ишлаб чиқаришни кўпайтиришда, уларнинг сифатини ошириш ва хилларини кўпайтиришда саноатга актив таъсир ўтказилмаяпти, товар ресурслар оператив равишда зарур жойларга етказиб берилиши таъминланмаяпти. Кўпгина магазинларда ва умумий овқатланиш корхоналарида маҳсулот ва таом турлари чекланган, етарли миқдорда мавжуд бўлган буюмларни сотишда узилишларга йўл қўйилмоқда. Хизмат кўрсатиш маданиятининг пастлиги, савдо қоидаларининг бузилаётганлиги, кўпгина корхоналарнинг иш режими аҳолининг ҳаққоний таъналарига сабаб бўлмоқда.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети халқ фаровонлигини юксалтиришнинг КПСС XXVII съездида ишлаб чиқилган программасига мувофиқ, аҳолига савдо хизматини тубдан яхшилаш ва харидорларнинг талаб-эҳтиёжларини яна ҳам тўлиқроқ қондириш мақсадида давлат савдоси ҳамда матлубот кооперациясида планлаштиришни, иқтисодий рағбатлантириш ва бошқаришни такомиллаштириш юзасидан чора-тадбирларни амалга оширишни, ўзини-ўзи пул билан таъминлаш асосида корхоналар ва ташкилотларнинг мустақиллигини кенгайтиришни, хўжалик ҳисобини мустаҳкамлашни, пировард иш натижалари учун меҳнат коллективларининг манфаатдорлиги ва масъулиятини кучайтиришни зарур, деб топдилар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети аҳолининг хилма-хил ва юқори сифатли халқ истеъмоли товарларига ортиб бораётган талаб-эҳтиёжини қондириш, товарлар ишлаб чиқаришни кўпайтиришда саноатга ва бошқа тармоқларга актив таъсир ўтказиш, совет кишиларига хизмат кўрсатиш сифати ва маданиятини жиддий яхшилаш, савдо-сотиқни ташкил этишнинг илғор формалари ва методларини бутун чоралар билан ривожлантириш СССР Савдо министрлигининг, Центросоюзнинг, савдо тармоқларига эга бўлган министрликлар ва идораларнинг, иттифоқдош ҳамда автоном республикалар Министрлар Советларининг ва халқ депутатлари маҳаллий Советларининг бош вазифасидир, деб ҳисоблайдилар.

Шу нарса белгилаб қўйилдики, мазкур органлар чакана товар обороти давлат планининг бажарилиши, савдонинг ривожлантирилиши, унинг фаолият самарадорлиги оширилиши, фан-техника тараққиёти ютуқларидан кенг кўламда фойдаланилиши учун бевосита жавобгардирлар. Савдони бошқариш органлари, савдо корхоналари ва ташкилотлари харидорларнинг манфаатларини ёқлаб, уни актив ҳимоя қилишлари, товарларни етказиб берувчилар билан ўзаро муносабатларда принципиал позицияда туришлари керак.

Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш топшириқлари сўзсиз бажарилиши ҳамда уларнинг савдога ўз вақтида етказиб берилиши учун министрликлар ва идораларнинг жавобгарлиги оширилди.

Савдони ривожлантиришни планлаштиришда ва товар ресурсларни оператив равишда зарур жойларга етказиб беришда халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ҳуқуқлари кенгайтирилмоқда.

Қарорда белгиланганидек, иқтисодий ҳамда социал ривожланиш беш йиллик ва йиллик планларида иттифоқдош ҳамда автоном республикаларнинг савдо министрликларига, савдо, умумий овқатланиш ўлка, область (шаҳар) бошқармаларига ҳамда давлат савдосини бошқариш бошқа органларига, уларга бўйсунувчи ҳамда социалистик давлат ишлаб чиқариш корхонаси тўғрисидаги Низом дахл қиладиган корхоналар (ташкилотлар)га: алкоголли ичимликларни сотиш ҳажмисиз чакана товар обороти, алкоголли ичимликларни сотиш ҳажмисиз умумий овқатланиш товар обороти ҳамда ўзида ишлаб чиқарилган маҳсулотни реализация қилиш обороти, марказлаштирилган давлат капитал маблағлари, қурилиш-монтаж ва пудрат ишларининг лимитлари, марказлаштирилган капитал маблағлар ҳисобига асосий фондларни, ишлаб чиқариш қувватлари ва объектларини ишга тушириш каби кўрсаткичлар тасдиқланади.

Савдо ходимларининг меҳнат активлигини кучайтиришга қаратилган иқтисодий нормативлар ва моддий омилларни тасдиқлаш кўзда тутилмоқда, уларнинг меҳнатига тўланадиган ҳақ пировард иш натижаларига боғлиқ қилиб қўйилади.

Социалистик давлат ишлаб чиқариш корхонаси тўғрисидаги Низом дахл қилмайдиган хўжалик бирликлари (магазинлар, ошхоналар ва бошқа структура бўлинмалари)нинг фаолиятини ички хўжалик ҳисобини бутун чоралар билан ривожлантириш ва мустаҳкамлаш асосида яхшилаш борасидаги тадбирларни амалга ошириш зарур, деб топилди.

СССР Савдо министрлиги, Центросоюз, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари ва савдо тармоғига эга бўлган бошқа министрликлар ва идоралар, савдони бошқариш маҳаллий органлари, савдо корхоналари ва ташкилотлари аҳолининг талаб-эҳтиёжига мувофиқ савдода товарларнинг ва умумий овқатланиш корхоналарида маҳсулотларнинг ғоят хилма-хил бўлишини таъминлашлари шарт. Шу нарса белгилаб қўйилдики, магазинларга етказиладиган ва товарларнинг турлари кўрсатилган рўйхатларда асосий нарх группалари бўйича болалар, ёшлар ва катта ёшдаги кишилар учун товарлар, албатта кўзда тутилади. Савдо корхоналари (ташкилотлари)нинг, хўжалик бирликларининг раҳбарлари товарларнинг турлари кўрсатилган рўйхатларга риоя этилиши учун шахсан жавобгар бўладилар.

Савдо корхоналари (ташкилотлари)нинг хўжалик фаолиятига иш ва социалистик мусобақа якунларини чиқариш чоғида юқори органлар ҳамда маҳаллий органлар чакана товар обороти, умумий овқатланиш товар обороти ёки ўзида ишлаб чиқарилган маҳсулотни реализация қилиш обороти, асосий фондларни, ишлаб чиқариш қувватлари ва объектларини ишга тушириш, шунингдек, хўжалик фаолиятининг сердаромадлигини (рентабеллигини) ошириш планлари қандай бажарилганлигига асосланиб баҳо берадилар. Чакана савдода ва умумий овқатланишда корхоналар (ташкилотлар)нинг фаолиятига ҳам товарлар (маҳсулотлар) турларининг рўйхатига, савдо қоидаларига қандай риоя этилаётганига, хизмат кўрсатиш сифати ва маданиятига, харидорнинг шикоятлари йўқлигига қараб баҳо берилади. Улгуржи савдода корхоналар (ташкилотлар)нинг фаолиятига баҳо бериш чоғида тузилган шартномаларга мувофиқ товарлар етказиб бериш юзасидан мажбуриятларнинг бажарилиши асосий кўрсаткичлар қаторида ҳисобга олинади.

Савдони бошқаришни яхшилаш, савдо тармоқларини оқилона жойлаштириш ва ихтисослаштириш, бошқарувдаги кўп босқичлилик ва такрорлашни бартараф этиш учун СССР Савдо министрлигига, Центрсоюзга, савдо тармоғига эга бўлган бошқа министрликлар ва идораларга, шунингдек, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига тармоқнинг ташкилий структурасини такомиллаштириш борасида зарур чора-тадбирларни кўриш топширилди.

Москва ва Ленинград шаҳарларида, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг пойтахтларида, ўлка, область марказларида ва бошқа шаҳарларда, айниқса, модали товарларни сотувчи магазинлар, шунингдек, маҳаллий товарлар билан савдо қилувчи магазинлар тармоғини ривожлантириш мақсадга мувофиқ, деб топилди.

Чакана товар оборотининг халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва етказиб бериш планлари билан чамбарчас боғланишини таъминлаш учун савдо корхоналари (ташкилотлари) билан аҳоли учун товарлар ишлаб чиқарадиган ишлаб чиқариш бирлашмалари (корхоналари)нинг ўзаро хўжалик муносабатларини такомиллаштириш, ишлаб чиқарилаётган халқ истеъмол товарларининг турларини шакллантириш ва сифатини яхшилашда савдонинг ролини кучайтириш чораларини амалга ошириш белгилаб қўйилди.

Корхоналар (ташкилотлар)нинг пландаги ҳамда амалдаги даромадларидан фойдаланиш йўллари белгиланди.

Корхоналар (ташкилотлар)ни ишлаб чиқариш ва социал жиҳатдан ривожлантириш тадбирлари кўзда тутилган, уларнинг хўжалик фаолиятини яхшилашда кредитнинг роли кучайтирилмоқда.

СССР министрликлари ва идораларининг ҳамда иттифоқдош республикалар Министрлар Советларининг савдо ва умумий овқатланиш моддий-техника базасини ривожлантиришга маблағ ажратишининг амалдаги тартиби, шунингдек, чакана савдо ва умумий овқатланиш корхоналарини планлаштириш, лойиҳалаш, пул билан таъминлаш ҳамда шундай корхоналарни қуриш ва жиҳозлаш учун сарфланадиган капитал маблағларни ҳисобга олиш тартиби сақлаб қолинди.

Аҳолига савдо хизматини яхшилаш, савдо ва умумий овқатланиш корхоналари (ташкилотлари)нинг харидорлар учун қулай вақтда ишлашини таъминлаш, мавсумий савдони кенгайтириш ҳамда бошқа ишларни бажариш мақсадида:

ўриндошлик шарти билан (ўша ёки бошқа корхоналарда) асосий ишидан бўш вақтида ишлаш учун барча категориялардаги ходимларни сабзавот, мева, шарбатлар ҳамда мавсумий товарларни сотишга, юк ортиш-тушириш, ремонт ишлари ҳамда бошқа ишларни бажаришга жалб қилишга рухсат бериш;

студентлар, пенсионерларни, ижтимоий ишлаб чиқаришда банд бўлмаган бошқа кишиларни иш куни тўлиқ бўлмаган ишга, айниқса, харидорлар энг кўп келадиган соатларда ишга жалб этиш практикасини кенгайтириш;

халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари билан келишган ҳолда аҳоли манфаатларини ҳисобга олиб тўхтаб-тўхтаб ишлаш графигини жорий этиш мақсадга мувофиқ, деб топилди.

СССР Савдо министрлиги ҳамда матлубот кооперацияси системасининг корхоналари ва ташкилотлари (қурилиш ташкилотларидан ташқари), бошқа министрликлар ҳамда идораларнинг савдо корхоналари (ташкилотлари) 1987 йилда хўжалик юритишнинг янгича шарт-шароитларига ўтказиладилар.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари ва Министрлар Советларига, маҳаллий партия ва совет органларига савдо корхоналари ҳамда ташкилотларининг фаолиятини такомиллаштириш масалаларига эътиборни кучайтириш, хўжалик юритишнинг янгича шарт-шароитларига ўтишга ҳозирлик кўриш ва уни амалга оширишда уларга бутун чоралар билан кўмаклашиш топширилди. Аҳолига хизмат кўрсатишни яхшилаш, хўжаликни самарали юритиш, планлаштириш, иқтисодий рағбатлантириш ҳамда бошқаришнинг замонавий методларини чуқур ўзлаштириб олиш ва моҳирлик билан қўлланиш учун савдо ва умумий овқатланиш корхоналари раҳбарлари ҳамда мутахассисларининг жавобгарлигини оширишга алоҳида эътибор қаратилди.

* * *

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети давлат савдоси ва матлубот кооперациясининг меҳнат коллективлари, партия, совет ва хўжалик органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари хўжалик юритишнинг янги шарт-шароитларидан самарали фойдаланадилар, аҳолининг сифатли ва хилма-хил товарларга бўлган эҳтиёжини қондиришни анча яхшилайдилар, харидорларга хизмат қилиш маданиятини оширадилар ҳамда КПСС XXVII съезди қарорларини рўёбга чиқаришга муносиб ҳисса қўшадилар, деб қатъий ишонч билдирдилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўқувчиларга таълим ва коммунистик тарбия беришдаги хизматлари учун Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги бўлим бошлиғи Аркадий Рувимович **Абрукин**, Тошкент шаҳар Октябрь районидаги 169-ўрта мактаб ўқитувчиси Нажмитдин **Ғуломов**, Куйбишев районидаги 130-ўрта мактаб ўқитувчиси Бронислава Валериановна **Пионтик** ўртоқларга **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи»** фахрий унвони берди.

ПАРТИЯНИНГ ОЛИЙ МАҚСАДИ

1.

Халқ фаровонлиги, унинг ҳар томонлама камол топиши тўғрисида ғамхўрлик қилиш ҳамиша партиямиз иқтисодий сиёсати ва бутун фаолиятининг олий мақсади бўлиб келган. «Мамлакатда вужудга келтирилган ишлаб чиқариш ва маънавият потенциали, мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш вазифалари, — деб таъкидланади КПССнинг янги таҳрирдаги Программасида, — «жамиятнинг барча аъзоларининг тўла фаровонлиги ва **ҳар томонлама эркин ривожланишига**» (В. И. Ленин) эришиш сари жиддий илгарилаб боришни зарур қилиб қўяди ва бунга имкон беради».

Ҳозир мамлакатда фойдаланилаётган миллий даромаднинг тўртдан уч қисми, уй-жой ва социал маданий қурилишларга сарфланаётган харажатларни ҳам ҳисоблаганда — бешдан тўрт қисми истеъмол мақсадларига йўналтирилмоқда. Мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантириш перспектив планларида, — деб кўрсатилади КПСС Марказий Комитетининг партия XXVII съездига Сиёсий докладида,— **халқ фаровонлигини сифат жиҳатдан** янги поғонага кўтариш белгиланган. Келгуси ўн беш йилликда турмуш шароитини яхшилашга сарфланадиган ресурслар ҳажмини икки баравар ошириш назарда тутилмоқда. Аҳоли жон бошига ҳисоблаганда реал даромадлар 1,6—1,8 баравар оширилади.

КПСС Марказий Комитетининг 1986 йил июнь Пленуми СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг ўн иккинчи беш йилликка мўлжалланган Давлат планини кўриб чиқди ва маъқуллади, ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг бешинчи сессияси эса уни тасдиқлади. Планда кўзда тутилган топшириқлар беш йилликнинг бош вазифаси— экономиканинг ривожлантириш суръатлари ва самарадорлигини оширишни, шу негизда совет халқи фаровонлигини янада юксалтиришни тўла равишда таъминлайди.

Ўзбекистон меҳнаткашларининг моддий даражаси муттасил ўсиб бораётир. Ўн биринчи беш йиллик мобайнида аҳоли жон бошига ҳисоблаганда реал даромадлар 5,8 процент ўсди. Ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 5,6 процентга кўпайди ва 1985 йилда 164,2 сўмга, колхозчилар меҳнатига ҳақ тўлаш эса 130,1 сўмга етди. Ижтимоий истеъмол фондларидан бериладиган тўлов ва имтиёзлар 31 процентга ошиб, 1985 йилда аҳоли жон бошига ҳисоблаганда 355 сўмга етди. Беш йил мобайнида 440,1 минг квартира қурилди, натижада 3 миллиондан ортиқ киши уй-жой шароитларини яхшилаб олди.

Истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш илдам суръатларда ўсди. Агар саноатнинг товар маҳсулоти беш йил мобайнида умуман 26 процент ўсган бўлса, истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш эса 36 процент кўпайди.

Бу аҳолининг халқ истеъмоли молларига бўлган талабини таъминлашни янада яхшилаш, бельебоп ип газлама, чит, хонатлас, кўпгина турдаги тикувчилик, трикотаж моллари, мебель, маданий-маиший ва хўжалик эҳтиёжларида фойдаланиладиган молларнинг кўпгина хиллари хусусида танқисликни бартараф этиш шароитини яратди.

Бироқ, республиканинг иқтисодий ривожланиш суръатлари секинлашиши, ишлаб чиқариш ва илмий-техника потенциалидан тўла фойдаланмаслик ва бошқа бир қатор сабабларга кўра кўпгина корхоналар халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш топшириқларини бажармаётирлар.

Республикада 1985 йилда иш ҳақи фондининг бир сўми ҳисобига аҳоли учун товарлар ишлаб чиқариш умуман 1,2 сўмни, Иттифоқ қарамоғидаги саноат бўйича — 41 тийинни ташкил этди. Ихтисослаштирилмаган министрликлар ва идораларнинг айрим корхоналарида бу кўрсаткич бундан ҳам пастдир. Чунончи, Самарқанд химия заводи бўйича атиги 0,92 тийинни, «Навоиазот» ишлаб чиқариш бирлашмасида —1,6 сўмни, «Главсредазирсовхозстрой» корхоналари бўйича ниҳояти 0,7 тийинни ташкил этади.

Чиқарилаётган бир қатор истеъмол моллари ва кўрсатилаётган хизматларнинг сифати ҳамон паст даражада қолиб келмоқда, уларнинг тури чекланган. Аттестациядан ўтиши лозим бўлган маҳсулотларнинг умумий ҳажмида олий сифат категориясига мансуб маҳсулот улуши бўйича Ўзбекистон мамлакатда ўн тўртинчи (1984 йил) ўриндадир.

Аҳоли учун, айниқса болалар ва кексалар учун арзон турадиган, аммо сифатли молларни ишлаб чиқаришга кам эътибор берилаётир. Эскирган фасон, модель ва конструкциядаги молларни ишлаб чиқариш ҳамон давом этмоқда. Енгил ва маҳаллий саноат, маиший хизмат корхоналари ўз ишларини қайта қуришни асоссиз равишда сусайтириб юбормоқдалар. Айрим корхоналар умуман кенг истеъмол моллари ишлаб чиқармайдилар ёки бунга иккинчи даражали иш деб қарайдилар. Чунончи, Тошкент электрон техника заводи скрепкалар, кнопкалар, шиша очгичлар ишлаб чиқаради-ю, аммо кассетали магнитофон ишлаб чиқаришни ўзлаштириш кўп йиллардан бери чўзилиб ётибди.

Кенг истеъмол молларининг етишмаслиги чакана товар обороти план топшириқларини бажаришга салбий таъсир кўрсатмоқда. Республикада савдо корхонасининг ҳар учтасидан бири, Бухоро, Қашқадарё ва Тошкент областларида — ҳар иккитасидан бири бундай планларни бажаролмаётир. Шунинг оқибатида аҳолининг айрим хилдаги моллар ва хизматга бўлган эҳтиёжлари тўла қондирилмаётир. Айни пайтда савдо корхоналари ва ташкилотлари аҳолининг харид қилиш эҳтиёжларини ёмон ўрганмоқдалар, хизмат кўрсатишнинг прогрессив метод ва формаларини сусткашлик билан жорий қилмоқдалар, саноат билан алоқани лозим даражада йўлга қўймаётирлар, сорти паст, брак қилинган, модадан чиқиб қолган маҳсулотлар бозорга суқулиб киришига қарши чиқмаётирлар.

Маиший хизмат кўрсатиш соҳасининг иши ҳам ҳозирги талабларга жавоб бермайди. Ўзбекистонда фақат 500 хил хизмат кўрсатилади, ваҳолонки, бошқа республикаларда хизмат кўрсатишнинг 700—800 хили аллақачоноқ ўзлаштириб олинган. Қишлоқ аҳолисига хизмат кўрсатиш айниқса ёмон. Ҳар олти колхоз ва совхознинг бирида атиги бир-икки хил хизмат кўрсатилади, хўжаликларнинг каттагина қисми эса умуман маиший хизмат кўрсатиш доирасидан четда қолиб келмоқда. Бу иш саноат корхоналарида ҳам лозим даражада йўлга қўйилмаган. Аҳоли жон бошига ҳисоблаганда хизмат кўрсатиш бўйича республика мамлакатда ўн бешинчи ўринда турибди.

Савдо ва маиший хизмат соҳаларида аҳолини норози қиладиган номатлуб ҳоллар ҳамон давом этмоқда.

Аҳолининг истеъмол бюджетида ҳозирда қарор топган структура давр талабларига жавоб бермайди, унда маданий-маиший ва хўжалик мақсадларида фойдаланиладиган молларни сотиб олиш ҳамда кўрсатилган хизматларга ҳақ тўлаш харажатлари улуши анча паст даражададир. Анчагина пул маблағлари республика аҳолиси қўлида фойдаланилмай ётибди ва муомаладан тушиб қолмоқда.

2.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети 1985 йил кузида «1986—2000 йилларда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва хизмат соҳасини ривожлантиришнинг Комплекс программаси»ни қабул қилдилар.

Бу программанинг муҳим аҳамияти шундаки, у халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва реализация қилиш, хизмат соҳасини ривожлантириш билан боғлиқ барча проблемаларни ҳал этишга комплекс ёндашишни таъминлайди.

Биринчидан, ихтисослаштирилган тармоқларни жадал ривожлантириш билан бирга, бу ишга қайси идорага мансублигидан қатъи назар, барча корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлар, мамлакатнинг бутун меҳнат коллективлари кенг жалб этилади.

Иккинчидан, барча технологик жараёнлар бўйича молларни лойиҳалаштириш ва моделлаштириш ҳамда хом ашё тайёрлаш, маҳсулот чиқаришдан тортиб уни аҳолига сотишгача бўлган топшириқлар белгиланган.

Учинчидан, моллар ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва хизмат кўрсатишнинг барча турларини жадал ривожлантириш аҳолининг пул даромадлари ўсиши билан баланслаштирилган ва барча социал группалар эҳтиёжларини, табиий-иқлим ва миллий хусусиятларни ҳисобга олади.

Тўртинчидан, программа экономикамиздаги прогрессив тенденцияларни назарда тутади, яъни фан-техника ютуқларидан комплекс фойдаланиш, иқтисод ва тежамкорлик режимини мустаҳкамлаш, моллар ва хизмат кўрсатиш сифатини тубдан яхшилаш мақсадларини кўзлайди.

Программани амалга ошириш одамларда оқилона истеъмол эҳтиёжларини шакллантириш, турмуш ва дам олишнинг социалистик маданиятини тарбиялаш, бўш вақтдан тўлақонли фойдаланиш учун шарт-шароитлар яратишга қаратилган ва таъсирчан бўлган иш билан чамбарчас боғлиқ бўлади.

1986 йил апрелида Тошкентда бўлиб ўтган республика партия-хўжалик активи йиғилишида «1986—2000 йилларда Ўзбекистон ССР бўйича халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва хизмат соҳасини ривожлантиришнинг Комплекс программаси» маъқулланган эди. Бу программа халқ истеъмоли учун хилма-хил, юқори сифатли моллар ишлаб чиқаришни ва хизмат соҳасини янада ривожлантиришни таъминлашни кўзда тутади. Унинг параметрлари ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Совети учинчи сессияси тасдиқлаган республикани иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг ўн иккинчи беш йилликка мўлжалланган планига таркибий қисм бўлиб кирди.

Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ҳажмини белгилашда уларнинг айримларини аҳоли жон бошига ҳисоблаганда истеъмол қилиш улуши кўрсаткичларида республикада таркиб топган қолоқликни бартараф этиш зарурлиги эътиборга олинган.

Чунончи, 1986—1990 йилларда умуман мамлакат бўйича ноозиқ-овқат моллари ишлаб чиқариш ҳажми 35 процент кўпайгани ҳолда, Ўзбекистонда бу кўрсаткич 46 процентни ташкил этади. Шу давр мобайнида умуман мамлакат бўйича хизмат кўрсатиш ҳажми 1,5 марта ўсади, республика бўйича эса 1,7 марта ортади. Бу бизга қисқа вақт ичида аҳолининг моллар ва пул тўланадиган хизматларга бўлган эҳтиёжларини таъминлаш даражасини анча ошириш, истеъмол неъматларига бўлган талабларни қондиришнинг ўзимизда мавжуд манбаларини кенгайтириш имконини беради.

Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришда илгаригидек енгил саноат етакчи ўринни эгаллайди. Мазкур тармоқда беш йиллик охирига бориб халқ учун моллар ишлаб чиқариш 4,8 миллиард сўмни ташкил этадики, бу 1985 йилдагидан 2,4 марта кўпдир.

РЕСПУБЛИКАДА 8 АВГУСТДА «ИСТЕЪМОЛ МОЛЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ВА ХИЗМАТ СОҲАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ КОМПЛЕКС ПРОГРАММАСИНИ АМАЛГА ОШИРИШ—УМУМХАЛҚ ИШИ» МАВЗУИДА ЯГОНА СИЁСИЙ КУН ЎТКАЗИЛАДИ

Ип-газлама, трикотаж ва пойабзал ишлаб чиқариш соҳалари энг юксак суръатларда ривожлантирилади. Бунда кийим-кечак, болалар ва кекса ёшдагилар учун пойабзал, аралаш газламалар, нотўқима материаллар, трикотаж полотнолари ишлаб чиқариш илдам ўстирилади.

Мазкур вазифаларни ҳал этиш учун ўн иккинчи беш йилликда Андижон ип-газлама ва Бухоро тўқимачилик комбинатлари, Жиззахдаги пайпоқ ва Самарқанддаги трикотаж фабрикалари қурилишларини тугаллаш планлаштирилмоқда. Умумий қуввати 62,9 миллион дона ички трикотаж ишлаб чиқаришга мўлжалланган тикувчилик-трикотаж фабрикалари қурилиб, ишга туширилади, Қўқондаги ип йигирув-пайпоқ тўқув комбинати кенгайтирилади, пойабзал саноати тармоғи қувватлари анча ўсади.

Комплекс программада кичик ва ўрта шаҳарлар ҳамда қишлоқ районлари марказларида ишлаб чиқариш кучлари ривожини жадаллаштириш бўйича комплекс тадбирларни бундан буён ҳам амалга ошираверишъ ўз ифодасини топган. Беш йиллик мобайнида фақат республика Енгил саноат министрлиги системасида ишлаб турган корхоналарнинг 45 та тўқимачилик, тикувчилик, трикотаж ва пойабзал филиалларини қуриш кўзда тутилган.

Маданий-маиший ва хўжалик мақсадларида фойдаланиладиган моллар ишлаб чиқаришга катта эътибор берилади. Республикада ўн иккинчи беш йилликда уларни ишлаб чиқариш ҳажми 1,6 марта ортади. Электротехника саноати чиқарадиган буюмлар хили ва техника даражаси такомиллаштирилади; мебель ишлаб чиқариш кўпайтирилади, унинг истеъмол хусусиятлари ва эстетик даражаси оширилади; аҳолининг чинни-фаянс, сортли ва пўлатдан ясалган сирланган идишларга бўлган талаби тўлароқ қондириладиган бўлади; маиший химия, мураккаб-маиший техника буюлари, спорт ва туристик моллар, болаларнинг техника ижодкорлиги учун буюмлар, кўп секцияли холодильниклар, кассетали магнитофонлар, шарбат тайёрлагичлар, ошхона асбоблари туркуми, ёритгич-техникавий ускуналар ишлаб чиқариш кўпаяди. Шунингдек, шахсий гигиена буюмлари хили кўпайтирилади ва сифати оширилади, ўйинчоқлар, сунъий арчалар, арча безаклари тайёрлаш кўпайтирилади, аҳолининг боғдорчилик-томорқа хўжалигида ишлатиладиган асбоб-ускуналарга бўлган эҳтиёжлари тўлароқ қондириладиган бўлади.

Ана шу вазифаларни бажариш учун қора металлургия, электротехника, химия, мебель ва ёғочсозлик саноатининг, саноатнинг «А» группасига мансуб бошқа тармоқларнинг ихтисослаштирилган корхоналари қувватларидан фойдаланишни яхшилаш билан бирга, Қурилиш, Сув хўжалиги министрликлари, идоралари, Давлат агросаноат комитети ва Ўзбекистон ССР ўрмон хўжалиги, матлубот кооперацияси, шунингдек ёрдамчи саноат ишлаб чиқариши имкониятларини ҳам кенгайтириш мўлжалланмоқда. Айни замонда маданий-маиший ва хўжалик мақсадларида фойдаланиладиган моллар, шу жумладан «минг хил майда-чуйдалар» туркумидаги буюмларни ишлаб чиқариш бўйича янги цехлар ва участкаларни ишга тушириш кўзда тутилади.

Планда ва комплекс программада савдо ва умумий овқатланишни ривожлантиришга катта ўрин берилган. Ўн иккинчи беш йилликда алкоголли ичимликлар реализация қилинмаган шароитда чакана товар обороти ҳажми 33,4 процент ортади. Ноозиқ-овқат моллар сотиш улуши анча кўпаяди. Беш йиллик охирига бориб меҳнаткашларнинг иш жойида умумий овқатланишга бўлган эҳтиёжлари тўла қондирилиши керак. Аҳолига савдо хизмати кўрсатишни тубдан яхшилаш, савдонинг чиқариладиган моллар хилини шакллантириш ва сифатини оширишга таъсирини кучайтириш, савдонинг прогрессив усулларини жорий қилиш мўлжалланган. Ўз-ўзига хизмат қилишни, намуналар, каталоглар, олдиндан буюртмалар бериш йўллари билан аҳолига хизмат кўрсатишни такомиллаштириш асосида хизмат маданияти оширилади, посилка юбориш йўли билан савдо қилиш кўпайтирилади.

Фирма савдосини ривожлантиришга катта эътибор берилади, фақат енгил саноат системасида бундай магазинлар сони 15 тага етади. Саноат-савдо бирлашмалари жорий қилинади, уларнинг ўзлари юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқарадилар ва уни реализация қиладилар.

Қишлоқ жойларда аҳоли учун қулай бўлган савдо формалари кенг қўлланилади, молларни дала шийпонлари, фермалар, бригадаларга етказиб бериш кўпаяди.

Умумий овқатланишни ривожлантиришда янги қадамлар қўйилади. Бу борада озиқ-овқат саноати тармоқлари билан кооперация асосида маҳсулот ишлаб чиқаришнинг индустриал технологиясини жорий қилиш, юқори даражада тайёр бўлган ярим фабрикатларни етказиб берувчи тайёрлов корхоналарини барпо этиш ва шундай маҳсулотлар билан умумий овқатланиш корхоналарини марказлаштирилган ҳолда таъминлаш кўзда тутилмоқда. Бундай тармоқлар ўн иккинчи беш йилликда жиддий равишда кенгайтирилади.

Мўлжалланаётган даврда совет кишилари яшаш шароитларини яхшилаш, турмуш тарзини такомиллаштириш, уларнинг маънавий ва жисмоний камолотида, бўш вақтдан янада оқилона фойдаланишда хизматларнинг роли оширилади.

Халқ хўжалигининг бевосита аҳолига хизмат кўрсатишга йўналтирилган тармоқлари жадал ривожлантирилади. 1986—1990 йилларда ҳақ тўланадиган хизматлар кўрсатиш хажмини 1,75 марта кўпайтириш мўлжалланади. Беш йил мобайнида маиший хизмат кўрсатиш 1,7 марта ўсади.

Шу беш йилликнинг охирига бориб, аҳолининг радиоэлектрон аппаратуралар, рўзғор машиналари ва приборлари, мебеллар, уйда ишлатиладиган бошқа буюмларга ремонт ва техника хизмати кўрсатишга бўлган талабларини тўла қондириш планлаштирилмоқда. Маиший мақсадларда ишлатиладиган техникага абонемент бўйича ва шошилинч хизмат кўрсатиш турлари, шунингдек бузилган маиший приборларни олдиндан ремонт қилиб қўйилганларига алмаштириш актив равишда жорий қилинади. Тошкент ва Самарқанд шаҳарларида ҳаваскорлик фотокино материалларини ишлаш бўйича марказлар ташкил этилади. Ҳам шаҳарларда, ҳам қишлоқларда ремонт ва қурилиш хизмати кўрсатиш турлари ва ҳажмлари мустаҳкам қарор топади. Ўн иккинчи беш йиллик охирига бориб аҳолининг транспорт воситаларига техника хизмати кўрсатиш ва уларни ремонт қилишга бўлган эҳтиёжларини асосан қондириш кўзда тутилади.

Хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш, хизмат кўрсатадиган корхона ва ташкилотларни одамларнинг меҳнат қилиш, ўқиш ва яшаш жойларига яқинлаштириш вазифаси қўйилмоқда. Йирик саноат корхоналари, совхоз, колхозларда маиший хизмат корхоналари ва пунктлари самарали ишлашини йўлга қўйиш керак.

Пассажир транспортлари — темир йўл, автобус, авиация, шунингдек барча турдаги шаҳар транспорти хизмат кўрсатишини кенгайтириш ва сифатини ошириш бўйича кенг тадбирлар белгиланган. Тошкент метрополитени линиялари узайтирилади.

Ўн иккинчи беш йилликда ва ундан кейинги йилларда алоқа, туристик-экскурсия корхоналари, маданий-оқартув, физкультура-спорт, санаторий-курорт, соғломлаштириш, хўжалик ҳисобида ишловчи даъволаш-профилактика муассасалари хизмати сезиларли даражада ривожлантирилади. Юридик консультациялар ва нотариал идораларида, давлат суғурта муассасалари ва омонат кассаларида аҳолига хизмат кўрсатиш даражаси ва сифати оширилади.

3.

КОМПЛЕКС программанинг амалга оширилиши экономикамиз эга бўлган бой имкониятлардан ижтимоий ишлаб чиқаришни янада юксалтириш, энг муҳим социал-иқтисодий вазифаларни ҳал этиш манфаатлари йўлида самарали фойдаланиш имконини беради. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни ва хизмат соҳасини жадал ривожлантиришни таъминлашга партиямиз чинакам умумхалқ иши деб қарайди. Ҳар бир республика, ўлка, область, район, халқ хўжалигининг ҳар бир тармоғи, барча меҳнат коллективлари бу ишга ўз ҳиссаларини қўшишга даъват этилгандирлар. Ўзбекистон Компартияси XXI съезди Комплекс программани бажариш республика партия, совет ва хўжалик органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг алоҳида ғамхўрлик кўрсатадиган юмушлари бўлиб қолиши лозимлигини кўрсатиб ўтди.

Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, ишлаб чиқаришни ҳар томонлама интенсивлаш ва самарадорлигини ошириш, бирлашмалар ва корхоналарни реконструкциялаш ва техника жиҳатидан қайта қуроллантириш, технология жараёнларини такомиллаштириш, хом ашё ва материалларнинг замонавий турларини қўлланиш, буюмларга материал сарфини камайтириш негизида халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтиришни таъминлаш зарур.

Ҳамма жойда халқ истеъмоли моллари сифатини ошириш учун кураш кенг авж олдирилиши керак. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Маҳсулотлар сифатини тубдан ошириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорида ўн иккинчи беш йилликда бу муҳим йўналишда ҳал қилувчи бурилиш ясаш лозимлиги кўрсатилган. Сифатни ошириш умумпартиявий, умумдавлат, умумхалқ ишига, планларни ишлаб чиқиш ва реализация қилишда марказий бўғинга, ҳар бир меҳнатчи шон-шараф ва виждони кўрсаткичига, совет кишиларининг касб ва ватанпарварлик ифтихорига айланиши керак. Корхоналар ва бирлашмалар мутлақо янги сифат характеристикалари ва эстетик хусусиятларга эга бўлган, совет ва жаҳон намуналарининг энг юксак даражасига бараварлашадиган моллар тайёрлашни кўзлаб, ишлаб чиқаришни қайта қуришлари лозим. Қорақалпоғистон АССР ва республиканинг барча областларида Тошкентдаги «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси ва Қўқон пойабзал фабрикаси намунасидан ўрнак олиб, юқори сифат потокларини ташкил этиш бўйича базавий корхоналар вужудга келтириш ва ана шу асосда мазкур илғор тажрибани қисқа вақт ичида ҳамма ерда жорий этиш даркор. Партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари юқори сифат потокларига эришиш учун коллективлар ва меҳнаткашлар мусобақасини кенг авж олдиришлари лозим.

Шу йил январидан бошлаб республиканинг енгил ва маҳаллий саноат корхоналари, маиший хизмат соҳаси корхоналари иқтисодий экспериментнинг янги шароитларида ишлай бошладилар. Ишлаб чиқариш-хўжалик масалаларини ҳал этишда уларга кўпроқ ҳуқуқ ва мустақиллик берилади. Моллар ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатишда уларнинг сифатини яхшилаш, хилларини кенгайтириш борасида туб силжишларни амалга оширишнинг бутун масъулияти улар зиммасига юклатилган. Енгил саноатда хўжалик механизмини такомиллаштириш тўғрисида яқинда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарори қабул қилинди. Унда 1987 йил 1 январдан бошлаб тармоқни планлаштириш ва бошқаришни яхшилаш, ишлаб чиқариш бирлашмаларини турдош корхоналар ва савдо ташкилотлари билан тўғридан тўғри алоқа қилишга кенг ўтказиш, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш, уларнинг хиллари ва сифатига доир планларни ишлаб чиқишда улгуржи ярмаркалар ролини ошириш, фирма ишлаб чиқариш бирлашмалари ташкил этиш, бирлашмалар ва корхоналарни тўла хўжалик ҳисобига ўтказиш, уларнинг мустақиллигини кенгайтириш ва ишнинг пировард натижалари учун масъулиятни ошириш юзасидан комплекс тадбирларни амалга ошириш кўзда тутилган.

Қарор қоидалари жойларда чуқур ўзлаштириб олиниши ва тўла равишда рўёбга чиқиши учун кўп куч-ғайрат сарфлаш зарур. Партия, совет, касаба союз ташкилотлари, тармоқларнинг бошқарув органлари янги шароитларда ишлаш натижаларини ҳар томонлама ўрганишлари ва тўпланган тажрибани ёйишлари даркор.

Аҳолига хизмат кўрсатадиган корхоналар ва ташкилотлар тармоғини мумкин қадар улар яшайдиган, ишлайдиган ва ўқийдиган жойлар яқинида оқилона жойлаштириш жуда муҳим аҳамиятга эгадир. Моллар ва хизматнинг асосий турларидан моддий таъминоти турлича бўлган аҳоли бемалол баҳраманд бўлиши, уларнинг истеъмол манфаатлари камситилмаслиги керак. Капитал қурилиш, аҳолига хизмат кўрсатадиган тармоқларда ишлаб чиқариш қувватлари ва асосий фондларни ишга тушириш бўйича ўн иккинчи беш йиллик план топшириқлари сўзсиз бажарилишини таъминлаш биринчи навбатдаги вазифадир. Шу билан бирга бу корхоналар ва ташкилотларнинг ишлаш режими истеъмолчилар учун энг қулай бўлиши керак. Ишни шундай ташкил этиш лозимки, савдо ва хизмат соҳасида вазиятнинг ҳақиқий хўжайини истеъмолчи бўлсин. Бу аҳолига хизмат кўрсатиш системасини ташкил этишни жиддий равишда такомиллаштиришни фирма магазинлари тармоғини, шунингдек янги, алоҳида модали буюмларни сотиш бўйича магазинлар тармоғини ривожлантиришни, олдиндан буюртмалар бериш ва истеъмол молларини уйга элтиб бериш формаларини кенгайтиришни, кўрсатилган хизмат учун ҳисоб-китобларни қулайлаштиришни талаб этади.

Юқори сифатли халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва хизмат соҳасини ривожлантириш учун меҳнат коллективларини мавжуд резерв ва имкониятлардан янада тўлароқ фойдаланишга сафарбар этишда бошланғич партия ташкилотлари роли ва жанговарлигини ошириш зарур.

Партия қўйган вазифаларни муваффақиятли бажаришда одамларнинг куч-ғайрати, уларнинг тайёргарлиги, меҳнатга муносабати муҳим роль ўйнайди. Тармоқлар янги техника ва технологияни ўзлаштиришга, ҳар хил касбларни уйғунлаштиришга қобил бўлган кенг профилли, малакали ишчи кадрлар ҳамда мутахассислар билан тўла таъминланиши зарур. Шу билан бирга, хизмат кўрсатиш тармоқлари ходимларини меҳнат шароитлари ва маиший турмушлари тўғрисида доимий ғамхўрлик кўрсатиш, меҳнатни илмий ташкил этиш даражасини кўтариш лозим бўлади.

Ҳар бир меҳнат коллективида соғлом сиёсий ва маънавий-психологик вазиятни, юксак сифат кўрсаткичларига эришишга қаратилган жанговар кайфиятни вужудга келтириш зарур.

Яхши йўлга қўйилган тарбиявий иш ҳам шу мақсадга хизмат қилдирилиши лозим. Тарбиянинг хилма-хил воситалари ва формалари — партия пропагандистлари, лекторлар, сиёсий ахборотчилар ва агитаторларнинг кўпминг кишилик отрядларидан, шунингдек матбуот, телевидение, радио, кино, театр ва бошқалардан кенг ва тўлароқ фойдаланиш даркор.

Маданият ва санъат муассасалари тармоқларини, айниқса оммавий уй-жой қурилиши олиб борилаётган ва қишлоқ жойларда планли равишда янада кенгайтиришни давом эттириш лозим; кино установкалар самарадорлиги ва иш сифатини ошириш, кино хизмати кўрсатишнинг янги формаларини жорий қилиш, кинофильмлар рекламасини яхшилаш зарур ишдир. Ҳамма ерда, айниқса қишлоқларда, меҳнаткашларнинг дам олишини ташкил этишда клуб муассасалари ролини оширишга эришиш даркор.

Ҳамма жойда аҳолининг жисмоний тарбиясини кенг ривожлантириш лозим. Анъанавий хизматлар (саломатлик ва умумий жисмоний тайёргарлик, бадиий гимнастика, сузиш ва бошқа группалар) билан бир қаторда хилма-хил янги хизмат турларини жорий этиш лозим. Аҳоли яшайдиган ва ишлайдиган жойларда соғломлаштириш комплекслари ва физкультура-соғломлаштириш комбинатлари сонини кўпайтириш, шу жойларда аҳолининг физкультура билан шуғулланишини ўтказиш практикасини кенгайтириш талаб қилинади. Шунга эришмоқ керакки, ҳар бир меҳнат коллективи энг оддий спорт қурилмаларига эга бўлсин.

Партия комитетлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ўн иккинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш республика Комплекс программасини тўла амалга ошириш учун социалистик мусобақани кенг авж олдиришга даъват этилгандирлар. КПСС Марказий Комитетининг Мурожаатномаси, гражданлик виждонимиз бизни шунга ундамоқда.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг КПСС XXVII съезди қарорлари асосида социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришда халқ депутатлари Советларининг ролини янада ошириш ва масъулиятини кучайтириш тадбирлари тўғрисидаги қарорига мувофиқ халқ депутатлари Советлари фаолиятида кенг уфқлар очилади. Улар юқори сифатли халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни муттасил ўстиришни ва хизмат кўрсатиш соҳасини (айниқса жойлардаги мавжуд резервлардан кўпроқ фойдаланиш ҳисобига) жадал ривожлантиришни таъминлашга биринчи даражали аҳамият беришлари зарур. Бу вазифани ҳал этишга қайси идорага бўйсинишидан қатъи назар, барча корхоналар ва ташкилотлар жалб этилиши лозим.

Савдо ва маиший хизмат соҳаларида ўғирликларга, порахўрликка, чайқовчиликка ва бошқа жиноятларга қарши курашни кучайтириш энг долзарб вазифалардан биридир. Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар бу курашда доимо кенг жамоатчилик доираларига суянишлари, меҳнат коллективлари билан яқин ҳамкорликда ишлашлари керак.

Комплекс программада кўзда тутилган тадбирларни амалга ошириш КПСС XXVII съезди ва КПСС Марказий Комитети 1986 йил июнь Пленуми тарихий қарорлари талаб қилганидек, халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқариш ва хизмат соҳасини ривожлантиришни сифат жиҳатидан янги даражага кўтариш, аҳолининг хилма-хил эҳтиёжларини тўлароқ қондириш имконини беради.

Ҳар бир меҳнат коллективи, ҳар бир меҳнатчининг актив ижодий иштироки халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш проблемасини муваффақиятли ҳал этишнинг гаровидир. Ўртоқ М. С. Горбачев Владивостокдаги тантанали йиғилишда сўзлаган нутқида таъкидлаганидек, — «Белгиланган режаларни амалга ошириш учун энди ўзимиздан сўрайдиган вақт келди. Ҳеч қандай истисно қилмасдан, қаттиқ талабчанлик билан сўрайдиган вақт келди».

СУРАТЛАРДА: 1. Бойсун шойи тўқиш фабрикаси 1-цехи мастери Жума Боев ва ишчи Комил Исмоилов. 2. «СССР 50 йиллиги номидаги Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасида ишчи ва хизматчиларнинг турмуш шароитини яхшилашга доир қатор социал тадбирлар амалга оширилмоқда. Ишчиларнинг уй-жой, маданий-маиший шароитлари кейинги йилларда анча яхшиланди. Корхона территориясида янги очилган озиқ-овқат маҳсулотлари магазини.

Р. Шамсутдинов (ЎзТАГ) ва Н. Шарипов фотолари.

ИНСОН КАМОЛИНИ ЎЙЛАБ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТАСИ РЕДАКЦИЯСИ АНДИЖОН ОБЛАСТЬ, ЛЕНИН РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ БИЛАН ҲАМКОРЛИКДА МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ «ПРАВДА ВОСТОКА» КОЛХОЗИДА «РЕСУРСЛАРДАН ЯХШИРОҚ ФОЙДАЛАНАЙЛИК, КЎП, АРЗОН ВА СИФАТЛИ МАҲСУЛОТ ЕТИШТИРАЙЛИК» МАВЗУИДА «ОЧИҚ ХАТЛАР КУНИ»НИ ЎТКАЗДИ.

«Правда Востока» колхози — Андижон областидаги энг йирик хўжаликлардан бири. Колхоз правлениеси раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Зокиржон Собиров ҳикоя қилади:

— Биз қандай ишлаётганлигимизни бугун ҳамма кўриб-билиб турибди. Ҳамма нарсада аниқлик, ошкоралик, очиқча муносабат ҳукмрон. Колхоз экономикасининг мустаҳкамланиши меҳнаткашларнинг турмуш шароитини яхшилашга имкон бермоқда. Қишлоқларимиз обод бўлаётир. Хутор системаси тугатилди. Аксарият аҳоли замонавий уйларда яшаяпти. Уч мингдан ортиқ хўжалик табиий газдан фойдаланади. Маданият саройи, маиший хизмат уйи, ҳаммом, фельдшерлик-акушерлик пунктлари, амбулатория, магазин, чойхоналар аҳоли хизматида.

— Бироқ ишимизда камчиликлар ҳам йўқ эмас, — деди нотиқ. — Хўжалигимиз бошоқли дон, маккажўхори етиштиришда бошқалардан орқада қолаётир. Ўтган йили ҳар гектар ердан 28 центнердан бошоқли дон олинган бўлса, бу йил мазкур кўрсаткич 39,4 центнерга етказилди. Биз бундан қониқмаяпмиз. Чорва озуқаси етиштириш ҳам камайиб кетяпти. Зотли, маҳсулдор молларни кўпайтиришга ҳам алоҳида эътибор бериш керак. Бунинг учун чорвачилик бўйича илмий-текшириш институти ва шу соҳага дахлдор ташкилотлар билан бирга иш олиб бориш мақсадга мувофиқ бўларди.

Ўтган беш йилликда пахта таннархини камайтиришга етарли эътибор берилмади. Бир центнер пахта 45 сўмга тушди. Биз 40 сўм сарфлашни мўлжаллагандик. Ортиқча сарф-харажатлар кўп. Уни кескин камайтириш керак.

— Колхоз аъзоларининг мақсади битта. — давом этди раис. — Давлатга кўпроқ пахта, сабзавот, мева бериш, ялпи ҳосилни кўпайтириш, мамлакатимиз социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришнинг узоқ истиқболга мўлжалланган ғоят кенг программасини амалга ошириш, ҳар соҳада қайта қуришга эришишдан иборат. Бу одамларнинг ғайрат-шижоатига боғлиқ. Шу туфайли уларни эски одатларни тарк этишга, тартиб-интизомга, аниқ иш маромига ўргатишга тўғри келмоқда. Колхоз правлениеси, партия ташкилоти мана шу ишлар билан ҳам шуғулланяпти.

РЕСУРСЛАРНИ ИШГА СОЛАЙЛИК

Колхоз клубидаги жонли мулоқот қатнашчилари — район ва колхоз раҳбарлари, турли соҳа мутахассислари, бригада бошлиқлари ва деҳқонларни унумли ишлаш, фаровон ҳаёт кечиришдек долзарб вазифалар қизиқтирарди.

Савол: — Нега тракторлар учун эҳтиёт қисмлар — аккумулятор, культиваторларнинг ишчи органлари етишмайди? Бу муаммо қачон ҳал этилади? (Колхознинг техника хавфсизлиги бўйича инженери Й. Қаландаров).

Жавоб: — Олинаётган эҳтиёт қисмлар хўжаликларнинг эҳтиёжини қондира олади, —деди район «Сельхозтехника» бирлашмаси бошлиғи Ғ. Абдуғафуров.— Лекин улардан фойдаланиш ёмон. Шунинг учун улар тез ишдан чиқяпти. Культиваторларнинг ишчи органларини янги порошок билан қайта ишлаяпмиз. Шу билан уларнинг чидамлилиги ошмоқда.

— Мен Абдуғафуровнинг фикрини қувватлайман, — деди район партия комитетининг иккинчи секретари Р. Ҳусанбоев. — Техникага муносабатни ўзгартиришимиз керак. Ҳар бир аккумулятор камида икки йил хизмат қилиши лозим. Биз эса бир мавсум ишлатамиз. Бунақада аккумулятор етказиб бўладими?

Залдан овозлар: —Тўғри,

Луқма: (колхоз раиси З. Собиров) — Тежамкорлик, авайлаб-асраш муҳим иш. Лекин яна бир муаммо бор. Бу — планлаштириш масаласи. Колхозларга эҳтиёт қисмлар бундан 15—20 йил олдин тузилган планлар асосида берилмоқда. Ўтган давр мобайнида экин ерлари кенгайди, техника кўпайди. Иш ҳажми ошди. Демак, эҳтиёт қисмларга талаб ҳам ошди! Бундай аҳвол фақат бизда эмас, бошқа хўжаликларда ҳам мавжуд. Қайта қуришни амалга оширганда Госснаб, Госплан ана шуларга эътибор бериши керак.

Савол: — Чорва учун ем етиштирилган пахтанинг салмоғига қараб берилади. Хўжалигимизда сабзавотчилик ҳам ривожланган-ку! Район бўйича етиштириладиган сабзавотнинг 65 процентини бизнинг хўжалигимиз беради. Нега ем тақсимлашда сабзавот ҳисобга олинмайди? (Колхознинг сабзавотчилик бўйича агрономи М. Ғуломов).

Жавоб: — Жуда тўғри савол, — деди район агросаноат бирлашмаси советининг раиси Н. Мамажонов. — Бу масала область партия комитетининг пленумида ҳам кўрилган эди. Ем пахта, сабзавотнинг миқдорига қараб эмас, ҳар бир хўжаликдаги чорва молларининг эҳтиёжига қараб тақсимланиши керак. Биз бу актуал масалани республика Давлат агросаноат комитетига етказамиз.

Савол: — Андижон районидаги Карл Маркс номли колхозда ерни чуқур ҳайдашнинг афзалликларига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Бироқ биз ана шундай агротехник тадбир учун тайёр эмасмиз. Чунки ерни 60 сантиметр чуқурликда ҳайдайдиган кучли тракторларимиз кам. Сабзавотчиликда ҳам асосий иш қўл кучи билан бажариляпти. РАПО бу ҳақда ўйлаяптими? (бош агроном А. Ортиқов).

Жавоб: — Ҳақиқатан ҳам пахта майдонларини 60 сантиметр чуқурликда ҳайдаш учун қудратли техника керак, — деди РАПО совети раиси Н. Мамажонов.— Биз кучли ҳайдов тракторларига буюртма бердик. Келгуси йилдан ола бошлаймиз. Янги беш йиллик давомида эски тракторлар тўла алмаштирилади.

Бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қ. Мирзаев:

— Адир ерларга сув чиқарадиган насосларнинг кўпи бузилиб ётибди. Улар тўла қувват билан ишламаяпти. Областимизда эса насосларни ремонт қиладиган корхона йўқ. Нима қилиш керак?

РАПО совети раиси Н. Мамажонов жавоб беради:

— Янги насослар топиш тезда ҳал бўладиган масала эмас. Ҳозирча мавжуд насосларни ремонт қилиб, уларнинг қувватидан тўла фойдаланиш тўғрисида ўйлаш реалроқдир. Буни амалга ошириш учун эҳтиёт қисмлар топишга ёрдам берамиз.

ЗАЛДАН ЛУҚМА: Ҳамма гап эҳтиёт қисмда. Ўшани кўпроқ топиб беринглар-да, кейин биздан иш талаб қилаверинглар.

Савол: — Икки йиллик қуруқ мева тўпланиб қолди. Наманганданги Тўрақўрғон қоқи комбинати эса уни стандартга тушмайди, деб қабул қилмаяпти. Нима қилиш керак? (Бир группа колхозчилар).

Район тайёрлов идорасининг бошлиғи Ҳ. Собировнинг жавоби:

— Афсуски, биз қуруқ мева қабул қилмаймиз. Наманганга қатнаш ҳақиқатан ҳам қийин бўлмоқда. Шунинг учун Андижонда Тўрақўрғон қоқи комбинатининг филиали очиляпти.

Залдан овоз: — Бу бошқа гап.

ИЗОҲ: Ўртоқ Ҳ. Собиров ўз имкониятини гапирди, холос. Аммо бу ерда бошқа бир муаммо бор. Ҳақиқатан ҳам хўжаликлар мева қоқиси тайёрлаб зиён кўришмоқда. Йўл харажати, вақт, транспорт, ёқилғи ва ортиқча ишчи кучи сарфланмоқда. Комбинат ўз планига лойиқ маҳсулотни олдими, бўлди! Ортиқчасини турли баҳоналар билан қайтариб юбормоқда. Андижонда комбинат филиали очилар экан, ана шу филиал ишга тушмасданоқ, унинг ишлаб чиқариш қувватини хўжаликлар етиштираётган маҳсулотлар ҳажми билан мувофиқлаштириш керак. Қувватларни аниқ, истиқболни кўзлаган планлар асосида жойлаштириш билан республика Давлат агросаноат комитети, маҳаллий партия, совет ташкилотлари жиддий шуғулланишлари лозим.

БИЗНИНГ СПРАВКА

● Ўн биринчи беш йиллик мобайнида хўжаликда пахта ҳосилдорлиги қарийб 5 центнерга, сабзавот 47 центнерга кўпайди.

● Биргина 1985 йилнинг ўзида планга қўшимча 1055 тонна пахта, 4100 тонна сабзавот етиштирилди.

● 2000 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 3,5 минг сўмдан даромад олинди. Колхоз бўйича олинган умумий даромад 11 миллион сўмдан ошиб кетди. Соф фойда 7 миллион 956 минг сўмни ташкил этди. Даромад олиш плани 148 процент бажарилди.

● Колхозда 24.547 аҳоли яшайди. Шундан 13.681 киши ўн уч ёшгача бўлган болалар ва ўсмирларни ташкил этади.

● 2771 киши қишлоқ хўжалиги ишлари билан шуғулланади.

● 208 йигит-қиз турли мутахассисликлар бўйича республика олий ўқув юртларида таълим олмоқда.

ИНСОН ОМИЛИГА ЭЪТИБОР

Колхозда 24 мингдан ортиқ аҳоли яшайди. Хўжалик экономикаси йилдан-йилга ривожланяпти, даромад кўпаяпти. Меҳнаткашларнинг турмуш шароити яхшиланяпти. Бир неча йилдирки, колхоз аъзолари ҳар якшанба куни дам оладилар.

Савол: — Аҳоли сони йил сайин ўсяпти. Ўтган беш йилликда кооператив йўл билан фақат 30 та уй қурилди. Бу йил шундай уйлардан яна ўнтасини қуриш планлаштирилган эди. Бироқ ҳозиргача фақат бештаси қурилиб, колхозчиларга берилди. Уй-жой етишмаяпти. Келгусида бу муаммо қандай ҳал қилинади? (Кужган қишлоқ Совети ижроия комитети раиси А. Асқаров).

Раислик қилувчи Р. Ҳусанбоев:

— «Правда Востока» колхози правлениеси икки қаватли уй қуриш ташаббуси билан чиққан эди. Область партия комитети бу ташаббусни маъқуллади. Ҳозир қишлоқда кўп қаватли уй қуришни бошлаш учун лойиҳа-смета тайёрланяпти.

5-болалар боғчасининг мудири З. Отажонованинг саволи:

— Колхоз территориясида хўжаликнинг ўзига қарашли 14 та, давлатга қарашли 3 та доимий болалар боғчалари ва яслилари бор. Уларда 1197 нафар бола тарбияланади. Бундан ташқари 36 та дала шийпонининг ҳар бирида биттадан мавсумий боғча ва ясли ишлаб турибди. Улар қишлоқ меҳнаткашларининг 1205 нафар ўғил-қизини ўз бағрига олган. Давлат боғчаларида озиқ-овқат таъминоти яхши. Ҳар бир болага кунига 70 тийинлик таом берилади. Колхоз боғчаларида эса озиқ-овқат маҳсулотлари: гўшт, сут, тухум, колбаса таъминотида катта қийинчиликлар мавжудлиги туфайли бу қиймат 43 тийинни ташкил этади. Ўзимиз етиштирган маҳсулотни болаларга беролмаймиз. Бу колхоз ишлаб чиқаришига, аниқроғи, оналарнинг кайфиятига салбий таъсир этмоқда. Мазкур масала қачон ҳал этилади?

Жавоб: — Бу ҳақда кўп гап бўляпти, — деди район ижроия комитетининг раиси Ш. Мамадазимов, —«Правда Востока» колхози бир кунда 3 тонна сут етиштиради. Боғчаларда тарбияланаётган мингта боланинг ҳар бирига ўртача 200 граммдан сут берилса, кунига 200 килограмм сут кетади. Бу сут тайёрлаш бўйича давлат планига киритилмайди. План қийинчилик билан бажарилаётган бир пайтда ҳар бир килограмм сутнинг ўрни билинади. Гўшт, тухум таъминоти ҳам худди шундай. Бу долзарб масалани Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ижозатисиз ҳал қила олмаймиз. Аммо таклифимизни юборганмиз.

Дала меҳнаткашлари колхознинг чекка участкаларида магазинлар эски, кўримсиз биноларда жойлашганлиги, область матлубот жамияти янги магазинлар қурилишига етарли эътибор бермаётганлиги, савдо дўконларида ремонт учун бўёқлар, замонавий кийим-кечаклар топиш мушкуллиги хусусида ҳам қатор саволлар бердилар.

Савол: — Колхоздаги 36-ўрта мактабда спорт зали йўқ. Бизга қачон спорт комплекси қуриб берилади? (Шу мактабнинг бир группа ўқувчилари)

З. Собиров жавоби:

— Ҳаммаси аста-секин бўлади. Тўғриси, улгуриб бўлмаяпти. Мана, бу йил мактаб ислоҳотининг учинчи йилига қадам қўямиз. Мактабларимизнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашимиз, замонавий техника билан жиҳозлашимиз керак. Бу борада камчиликлар йўқ эмас. Биз бу масалаларни ҳал этишда республика Давлат агросаноат комитети, Маориф министрлиги ёрдамига таянамиз.

Яна қатор саволларда газ билан ишлайдиган идораларни қишда кўмир билан иситишга ўтказиш, бунинг учун ҳозирданоқ ёқилғи жамғариб қўйиш зарурлиги, меҳнат ресурсларидан фойдаланишни яхшилаш учун корхоналарда, қурилиш ташкилотларида икки сменали иш ташкил этиш каби ҳаётий масалалар қўйилди.

«Очиқ хатлар куни» йиғилишида халқ хўжалигини юксалтириш, қишлоқ меҳнаткашларининг ташаббускорлигини ошириш, уларнинг турмуш даражасини кўтариш юзасидан қимматли фикр-мулоҳазалар, таклиф ва истаклар билдирилди.

Кўтарилган муаммолар хоҳ катта бўлсин, хоҳ кичик, улар ягона мақсад — меҳнаткашларнинг турмуш фаровонлигини яхшилашга хизмат қилади. Бу ўз-ўзидан инсон омилидан тўғри фойдаланиш, ишлаб чиқаришни жадал суръатларда ривожлантириш, қолаверса, ресурсларни тўла ишга солиб, кўп ва сифатли маҳсулот етиштириш билан чамбарчас боғланади. Йиғилишда район пахтакорлари ғўза парваришида зарбдор 60 кунлик эълон қилганликлари, уларнинг бу ташаббуси область партия комитетида маъқулланганлиги, ташаббус шу кунларда тобора кенг қанот ёяётганлиги мамнуният билан таъкидланди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, айрим жавоблар кўнгилдагидек бўлмади. Уларда ўртага қўйилган масалалар тўла қамраб олинмади. Баъзан муаммолар муаммолигича, натижасиз, хулосасиз қолиб кетди. Редакция ана шундай жавобларни қониқарсиз деб билади ва район раҳбарлари, барча мутахассислар меҳнаткашлар ўртага қўйган масалаларнинг тўла ҳал этилишини таъминлашларига катта умид билан қарайди.

«Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси район меҳнаткашларининг талаб ва истаклари маҳаллий партия, совет, хўжалик органлари томонидан қандай бажарилаётганлигини ўз назоратига олади ва зарурат бўлса ушбу мавзуга яна қайтади.

Э. ХЎЖАЕВ, А. ҚУРОНБОЕВ, А. РАҲИМБЕРДИЕВ, У. ФАЙЗИЕВА, Н. ЖЎРАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

КОНКРЕТ ҲАРАКАТ ПРОГРАММАСИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Владивостокда сўзлаган нутқига ер куррасининг турли томонларида билдирилаётган фикр-мулоҳазалар халқаро жамоатчилик совет тинчлик ташаббусларини, Совет Иттифоқининг жаҳон халқлари туб манфаатларига мос тушадиган тинчликсевар ташқи сиёсатини кенг кўламда қўллаб-қувватлаётганлигидан далолат беради.

✦ ВЬЕНТЬЯН. СССРнинг тинчлик ташаббуси социализмнинг ўз моҳиятидан келиб чиқади, — деб ёзади Лаоснинг «Пасасон» газетаси. Одамлар фаровонлиги ва бахт-саодати тўғрисидаги ғамхўрлик социализмнинг асосий мақсадидир. СССР ядро синовларини ўз ихтиёри билан тўхтатиб қўйганлиги, ядровий ва химиявий қуролни тугатиш, Варшава Шартномаси ва НАТО мамлакатларининг Европадаги ҳарбий потенциалларини қисқартириш тўғрисидаги таклифлари бунинг далилидир. Янги Совет ташаббусларининг моҳияти Осиёни, Тинч ва Ҳинд океанларини ядро қуролидан ҳамда чет эл давлатларининг ҳарбий иштирокидан ҳоли зонага айлантиришдан иборат. Бу таклифлар Осиё ва Тинч океан ҳавзаси халқларининг орзу-умидларига мос бўлиб тушади.

✦ ПНОМПЕНЬ. Совет Иттифоқининг янги тинчлик ташаббуслари — Осиё-Тинч океан регионидагина эмас, шу билан бирга бутун дунёда тинчлик ва хавфсизликни мустаҳамлаш ишига қўшилган муҳим ҳиссадир, дейилади Кампучиянинг СПК ахборот агентлиги шарҳида. Совет Иттифоқининг таклифлари Советлар мамлакати ташқи сиёсий йўлининг принципиаллиги ва изчиллигини тасдиқлаб, Осиё-Тинч океан регионида тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга қаратилган конкрет ҳаракат программасини таклиф этади ва СССРнинг инсоният тақдири учун юксак даражада масъулиятли эканлигидан далолат беради.

✦ ТОКИО. Совет Иттифоқининг изчил тинчликсеварлик йўли, унинг Вашингтоннинг «кучни пеш қилиш сиёсати»га жавобан ўз ихтиёри билан ядро синовларини тўхтатиб қўйганлиги, қуролсизланишга эришиш мақсадида конкрет ташаббусларни ўртага қўяётганлиги биз, олимларда, Америка атом бомбардимонининг барча жабрдийдаларида зўр ҳурмат-эҳтиром уйғотмоқда, деди таниқли япон олими, Нагасаки университети ҳузуридаги илмий-тадқиқот марказининг профессори К. Гусима. У Американинг «самовий урушлар» программасини, АҚШ ўтказаётган «кучни пеш қилиш сиёсати»ни қоралади. Биз ўзининг бутун кучини тинчликни сақлаб қолишга сарфлаётган Совет Иттифоқининг қатъий позициясини юксак баҳолаймиз, деди олим.

✦ НЬЮ-ЙОРК. Совет Иттифоқи ўртага қўйган Осиё ва Тинч океан ҳавзасида тинчлик ва барқарорликни таъминлашнинг кенг программаси — ғоят катта сиёсий аҳамиятга молик ҳужжатдир, деди АҚШ тинчлик кенгашининг ижрочи директори М. Майерсон. АҚШ маъмурияти планетамизнинг ана шу районини ҳарбийлаштиришга оид актив тадбирларни амалга ошириб, у ерда янги ҳарбий базалар ташкил этмоқда. Мана шу базаларда ядро қуроли ва уни ташиб берадиган воситалар жойлаштирилади. Буларнинг ҳаммаси жиддий ташвиш уйғотмасдан қололмайди. Шунинг учун ҳам биз Совет Иттифоқининг Тинч океанга бағишланган конференция ўтказиш тўғрисидаги таклифини табриклаймиз. Шундай конференциянинг чақирилиши мазкур регионда тинчликни мустаҳкамлашга кўмаклашган бўлур эди.

✦ ПАРИЖ. Хавфсизлик масалаларига бағишланган Тинч океани конференциясини чақиришга оид Совет ташаббуси ва планетанинг ана шу қисмида қурол-яроғларни қисқартириш юзасидан аҳдлашувга эришишга интилаётганлиги юксак баҳога лойиқдир, деди ФКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари М. Гремец. Афғонистондан олтита совет полкининг олиб чиқилиши проблемани сиёсий бартараф этишга кўмаклашади.

✦ БОНН. Совет Иттифоқи илгариги таклифларини тасдиқлаб ва янги ташаббусларни ўртага қўйиб, ўзини тинчликни мустаҳкамлашга олиб борувчи йўлларни қидириб топиш учун изчил курашчи сифатида намоён этди, деб ёзади «Унзере цайт» газетаси. Совет Иттифоқи ўзининг Осиёда, шунингдек Европада яхши қўшничилик муносабатлари ўрнатилишидан манфаатдор эканлигини яққол исботламоқда.

(ТАСС).

ХИТОЙ МАТБУОТИ МОСКВАДАГИ ВИСТАВКА ТЎҒРИСИДА

ПЕКИН. (ТАСС). Хитой матбуоти Москвада ўтказилаётган ХХР савдо-иқтисодий виставкасига катта аҳамият бермоқда. «Жэньминь Жибао» виставка ишини ёритар экан, у москваликларга ва пойтахт меҳмонларига манзур бўлаётганлигига эътиборни жалб этади. Виставка экспозициясини ҳар куни сал кам 20 минг киши келиб кўрмоқда, деб хабар беради газета.

ХХР 1953 йилдан кейин биринчи марта Совет Иттифоқида ўзининг виставкасини алоҳида намойиш этмоқда, деб уқтиради Хитой матбуоти. Хитой халқ хўжалиги бир қанча тармоқларининг намойиш қилинаётган ютуқларига томошабинлар зўр қизиқиш билдираётганликлари айтилади. Виставканинг 4000 экспонати Хитойнинг экспорт имкониятлари тўғрисида энг кўп даражада тўлиқ тасаввур бериш учун махсус танлаб олинган.

Бундай тадбирларнинг уюштирилиши, деб ёзади «Жэньминь Жибао» газетаси, экономика, илм-фан ва техника соҳасида иккала мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантиришга кўмаклашади. Газета виставка очилишида Совет ва Хитой вакиллари сўзлаган нутқлардан парчалар келтиради. Ана шу нутқларда иккала мамлакат қўлга киритган муваффақиятлар тўғрисидаги ахборотларни айирбошлаш Совет Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикаси ўртасида амалий алоқаларни кучайтиришга, дўстлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга кўмаклашади. Москвада очилган виставка ва шу йил декабрь ойида Пекинда ўтказиладиган Совет Иттифоқининг савдо-сотиқ виставкаси, деб уқтиради Хитой матбуоти, иккала мамлакатнинг савдо-иқтисодий муносабатларини янада кенгайтиришга, ҳар икки халқ ўртасидаги ҳамжиҳатлик ва дўстликни мустаҳкамлашга хизмат қилади.

ХХР оммавий ахборот воситалари виставканинг фикр-мулоҳазалар ёзиб қолдириладиган дафтаридаги ёзувларни шарҳлаб, қуйидагиларни таъкидлайди: совет кишилари Хитой халқига катта ҳурмат-эҳтиром билан муносабатда бўлмоқдалар.

ТАРИХ ГУВОҲЛИК БЕРАДИ

ТОМАС ЖЕФФЕРСОН ВА НИКАРАГУА

Оқ уйда Жефферсон*ни эслашни яхши кўришади. Ҳатто навбатдаги ядро синовини унинг номи билан аташмоқда. Ҳозирги маъмурият американа демократиянинг классик қоидасига содиқ эканлигини исботлаш учун ҳам унинг сўзларига мурожаат қилишаётир. Қанчалик мантиққа зид бўлмасин, Жефферсон ва миллатнинг бошқа «отахон-асосчилари»ни Никарагуа «контрас»лари билан тенглаштиришяпти.

Жефферсоннинг руҳи бундай ўхшатиш қаршисида қашшоқлашади, холос. «Контрас» номи эса наркотик моддалар бизнеси ва фирибгарлик билан юмшоқроқ қилиб айтганда, бадном бўлган. Собиқ сомосачиларнинг ўз халқига қарши кураши эса босқинчиликдан ўзга нарса эмас. Шунга қарамай, Жефферсоннинг шуҳратидан «контрас» хизматида фойдаланишга уринишяпти. «Пипл» журналининг ҳукумат кўпчилик америкаликларнинг хоҳиш-иродасига қарши бориб, «контрас»га нега ёрдам бермоқда, деган саволига президент Рейган шундай жавоб берди: «Агар халқ барча фактларни билса, хатога йўл қўймайди», деганди Томас Жефферсон. Мен шуни айтишим керакки, Никарагуа ҳақидаги кўпгина маълумотлар халққа номаълум».

Никарагуа ҳақидаги, айниқса, унинг унутилган ўтмиши ҳақидаги фактларни билиш аслида фойдали. Тарих бугунги куннинг кўпгина долзарб саволларига жавоб топишга ёрдам беради. Масалан, Оқ уй Марказий Америка, АҚШ ва бутун Ғарбий Ярим шарда «коммунистик хавф»га қарши курашяпмиз деб бошқа мамлакатлар ички ишларига аралашмоқда. Бу нима? Ҳақиқатми ёки ёлғонми?

Қисқагина тарихий маълумот. 1847 йили АҚШ денгиз пиёдалари Никарагуадаги Сан-Хуан-дель-Норте портини эгаллаб олдилар.

1856 йил. Америкалик элчи Жон Уилер мададига таянган авантюрист Уильям Уокер ўзини Никарагуа президенти деб эълон қилди. Вашингтон янги пайдо бўлган «президент»ни аста-секин тан олди ва унга мадад берди. 22 сентябрда Уокер ўз ҳукуматининг биринчи тадбирини амалга оширди. У қулликни қайта тиклади ва инглиз тилини давлатнинг расмий тили деб эълон қилди. 1894—96 йиллари АҚШ ҳарбий-денгиз кучлари «Америка гражданлари ҳаётини ҳимоя қилиш учун» яна Никарагуада ҳозир бўлишди. 1899 — 1907 йилларда бу воқеа яна такрорланди. 1909 йили АҚШ денгиз пиёдалари либерал кучлар ғалабаси мустаҳкамланишига ҳалал бериш ниятида яна Никарагуага кириб келишди. Ҳали Марказий Америкада «коммунизм хавфи» ҳақида гап ҳам бўлмаган бир пайтда Вашингтон планли ва қатъий равишда Никарагуа сандонига қайта-қайта болға ура бошлади.

Рональд Рейган вакиллар палатасида овоз бериш арафасида сўзлаган нутқида Сандинони ҳозирги сандиночилардан ажратиб кўрсатишга уринди. Бироқ бу уриниш муваффақиятсиз чиқди. Оқ уй бошлиғи шу заҳотиёқ «Озод одамлар генерали» ниқобини кийиб эътибор қозонишга тиришди. «Қўмондонлик Никарагуа исёнчилари раҳбарининг хотирасига хоинлик қилди», деди у актёрларга хос сохталик билан куюниб. Буни қандай баҳолаш мумкин? Ўз хотираси панд бердими ёки президент бошқаларнинг хотираси панд беришига умид боғладими?

1934 йил АҚШ элчихонаси билан тил бириктирган сомосачилар Сандинони хиёнаткорона ўлдирдилар. У Манагуага ҳукумат билан расмий музокаралар олиб бориш учун келган пайтда шу воқеа содир бўлганди.

Мана ярим асрки, АҚШ Никарагуа халқи ўз мустақиллиги асосида ички муаммоларни ҳал қилишига ва ўзи хоҳлаган йўлни танлашига куч билан тўсқинлик қилмоқда. Хўш, бунинг «коммунистик хавф»га қандай алоқаси бор.

Оқ уйда Жефферсон сўзларидан кўчирмалар келтиришни ёқтиришади. Биз ҳам шундай қиламиз. Буюк америкалик Жефферсон Мустақиллик декларациясига қилган кириш сўзида халқларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаши ҳақида қуйидагиларни ёзган эди. «Биз қуйидаги очиқдан очиқ кўриниб турган ҳақиқатни табиий деб биламиз: ҳамма одамлар тенг ҳуқуқли қилиб яратилган ва уларга маълум ҳуқуқлар ато этилган. Булар орасида — яшаш, эркинлик ва бахтга интилиш ҳуқуқлари бор. Бу ҳуқуқларни таъминлаш учун одамлар орасида ҳукумат тузилган. Ҳукумат ўзининг адолатли ҳокимлигини бўйсунувчилар хоҳиш иродаси билан уйғунлаштиради. Агар бу форма мақсадлар учун ҳалокатли бўлса, халқлар уни ўзгартириш ёки йўқ қилиб ташлаш ҳуқуқига эгалар. Халқнинг фикрича унинг хавфсизлиги ва бахт-саодатини таъминлайдиган янги ҳукуматгина яшашга қодир. Бу ҳукуматни тузиш ҳуқуқига, айнан, халқнинг ўзи эга».

Ўнлаб йиллар давомида Вашингтон хоҳиши билан тузилган Сомоса режими ҳукмдорлик қилди. Бу ҳукумат халқни қониқтирмади. 1979 йилгача ҳукумат ва халқ ихтилофи озми-кўпми даражада қонли тўқнашувларда Вашингтон фойдасига ҳал бўлиб келди. 1979 йили эса Никарагуа халқининг қўли баланд келди. Шу йил июнь ойида Америка конгресси собиқ сомосачиларга ҳарбий ёрдам кўрсатишга овоз бериб амалда Никарагуада 1979 йилгача бўлган вазиятни қайтаришга уринди. Бу билан эса Жефферсоннинг олижаноб ғоялари жуда қўпол ва сурбетларча оёқ ости қилинди.

П. РОМАНОВ.
(АПН).

* Томас Жефферсон — АҚШ давлат ва жамоат арбоби. 1769 — 74 йилларда Виргиния қонун чиқарувчи мажлиси депутати. 1775 йили Континентал конгресс депутати қилиб сайланган. Мустақиллик декларацияси (1776) лойиҳаси автори. Виргиния жамоат тузумини демократлаштиришда фаол қатнашган. Жефферсон 1784 йили Ғарбда ерни национализация қилиш ва АҚШга янгидан қўшиладиган штатларда қулдорчиликни тугатишни конгрессга тавсия қилган. Виргиния губернатори (1779—1781), АҚШнинг Париждаги элчиси (1785—89), АҚШ давлат секретари (1790—93), АҚШ вицепрезиденти (1796 йилдан) ва 1801—09 йилларда АҚШ президенти бўлган. У Россия билан дипломатик алоқа ўрнатди (1808—09).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИДАГИ 586-ҚАРШИ САЙЛОВ ОКРУГИДАН СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ИТТИФОҚ СОВЕТИГА САЙЛАНГАН ДЕПУТАТНИНГ ВАКОЛАТЛАРИНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ ТЎХТАТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ В. К. Михайлов ўзининг депутатлик ваколатларини соқит қилиши тўғрисида шахсан ариза берганлиги муносабати билан СССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

«СССРда халқ депутатларининг статуси тўғрисида»ги СССР Қонунининг 10-моддасига асосланиб Ўзбекистон ССРнинг Қашқадарё областидаги 586-Қарши сайлов округидан Иттифоқ Советига сайланган депутат Виктор Константинович **Михайлов**нинг ваколатлари муддатидан илгари тўхтатилган, деб ҳисоблансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. ГРОМИКО.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1986 йил, 4 август.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР НАВОИЙ ОБЛАСТИДАГИ 588-НАВОИЙ САЙЛОВ ОКРУГИДАН СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ИТТИФОҚ СОВЕТИГА САЙЛАНГАН ДЕПУТАТНИНГ ВАКОЛАТЛАРИНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ ТЎХТАТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ В. П. Есин ўзининг депутатлик ваколатларини соқит қилиши тўғрисида шахсан ариза берганлиги муносабати билан СССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

«СССРда халқ депутатларининг статуси тўғрисида»ги СССР Қонунининг 10-моддасига асосланиб, Ўзбекистон ССР Навоий областидаги 588-Навоий сайлов округидан Иттифоқ Советига сайланган депутат Василий Павлович **Есин**нинг ваколатлари муддатидан илгари тўхтатилган, деб ҳисоблансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. ГРОМИКО.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1986 йил, 4 август.

«Совет Ўзбекистони» материаллари изидан

«Ҳаракат хавфсизлиги гарови»

«Совет Ўзбекистони»нинг шу йил 3 апрель сонида юқоридаги сарлавҳа остида танқидий мақола босилган эди. Унинг юзасидан редакция Ўзбекистон ССР Автомабиль транспорти министрлиги ПАССАЖИРЛАР ТАШИШ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ АВТОТРЕСТИДАН қуйидаги жавобни олди:

— Дарҳақиқат трестнинг айрим корхоналарида автомобиллар двигателлари зарур приборларнинг йўқлиги сабабли текширилмасдан йўлга чиқариб юборилган. Техника кўриги якунларига биноан ҳаракатдаги составнинг техникавий аҳволи трест совети ва унга қарашли автокорхоналар бош инженерларининг мажлисида муҳокама қилинди.

Автомобилларнинг техник жиҳатдан ёмон аҳволдалиги учун бир қатор бош инженерлар интизомий тартибда жазоланадилар. Барча автокорхоналардан ҳаракатдаги составнинг техникавий ҳолатини яхшилаш бўйича ташкилий-техникавий тадбирлар ишлаб чиқилди. Ҳозирги пайтда барча автокорхоналар газ таркибини анализ қилувчи приборлар билан бутланди. Тўйинтириш системалари ва электр ускуналари бўйича контрол-бошқариш постлари ташкил этилди. Ҳар бир автомобилга ундан чиқадиган газ заҳари миқдори тўғрисида талон жорий қилинди. Бундан ташқари трестнинг кўчма лабораторияси автокорхоналарда автомобиллардан чиқадиган газ заҳри миқдорини текшириш ва диагностика ускуналари иши устидан мунтазам суратда назорат қилиш ишларини олиб бормоқда.

Газетанинг шу йил 16 май сонида «Массив муаммолари» сарлавҳаси остида танқидий мақола эълон қилинган эди.

— Ушбу мақолада, — дейилади ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИдан олинган жавобда, — кўтарилган масалаларни тўғри деб ҳисоблаймиз. Илгари Қамарнисо ва Шифокор кўчалари кесишган жойда жойлашган «Шифокор» бекати транспорт ва пиёдалар ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш мақсадида сал нарига кўчирилди. Бу ерда автобус маршрутлари учун типовой бекат майдончаси қурилди. Автобус бекатларида транспорт кутувчилари учун қулайлик яратиш мақсадида эски типдаги бостирмалар «Тошкент» типидаги замонавий ускуналар билан алмашинди. Кўрсатилган чорраҳада светофор бошқарувини йўлга қўйиш тўғрисида қарор қабул қилинди. Лойиҳани тайёрлаш ТашНИИПИгенплан институтига топширилди. Чорраҳани қуриш бўйича ишлар 1987 йил планига киритилди. Участкага 10-автодормехбазанинг махсус автомашинаси бириктирилди. Унинг ишини ЖЭК назорат қилиб боради.

— Қамарнисо — Мирзаолим кўчалари кесишган жойда автотранспорт воситалари ва пиёдалар қатнови оқими текшириб кўрилди, — дейилади ТОШКЕНТ ШАҲАР ДАВЛАТ АВТОИНСПЕКЦИЯСИ БОШҚАРМАСИ йўллаган жавобида. — Мазкур чорраҳада светофор бошқарувини жорий қилиш тўғрисида қарор қабул қилинди. Бу иш 1987 йил 3-кварталида амалга оширилади.

Совет турмуш тарзи

«САЛОМ, ДАДАЖОН!»

Почтальон одатдагидек шошиб кириб келди. Ҳамид ака газета-журналларни олар экан, унга «хат йўқми» дегандек савол назари билан қаради.

— Отахон, сизга хат бор, мана, Куйбишевдан экан.

— Раҳмат, раҳмат, — деркан отанинг чеҳраси ёришди. Дарров келинини чақириб, хатни ўқиб беришни илтимос қилди.

Ҳамид ота ўғли Арслоннинг мактубини диққат билан тинглагач, хатга яна бир карра кўз югуртирди. Кейин уйга кириб, токчадаги бир даста хатга қараганча хаёлга толди...

Санобар бўлганда буларни қайта-қайта ўқирди. Хатларни кўзига суртарди... Ёши 60 дан ошганда оламдан ўтди. Ота 1943 йилда урушдан ярадор бўлиб қайтган пайтларини эслади.

Бир куни уйга озғин бир болани етаклаб келганда:

— Вой айланай, маллагина, чиройлигина экан-а, — деганди ўшанда хотини, — қани мана буни еб ол, болам, ҳали отдай бўлиб кетасан. Отинг нимади?

— ...

У кулимсиради.

— Қўчқор деявер, ҳали бир паҳлавон йигит бўлсинки.

Аста-секин оила кенгайиб, аъзолари кўпайиб бораверди. Улар ота-онасиз қолган 13 болани бағриларига олдилар. Шу зайл Каттақўрғон шаҳридаги Ноқуф (ҳозирги Навоий) маҳалласида кўп миллатли ажойиб оила вужудга келди...

Ҳамид ота билан Самарқанд аэропортида учрашдик.

— Яна бир неча минутдан кейин дўстим Турдибой билан Москвага учамиз, — деди. — Кенжатойим Ҳабибулло Костромада хизмат қиляпти. Об-ҳаво маъқул келса, Свердлов томонга ўтиб, Иваннинг болаларини ҳам йўқлаб келамиз.

— Ота, ўғил-қизларингизнинг исмлари баъзан ёддан ҳам кўтарилса керак?

— Ҳа, йўқ, — кулди, кейин бармоқларида санай бошлади. — Қўчқор, Арслон, Суннат, Карим, Иван, Лида, Кирилл, Данат, Керим, Нурмуҳаммад, Мирали, Наим, Мурод, Файзулло, Баҳодир, Абдулла, Омина, Ҳабибулло, Раҳматилло...

— Невaралар-чи?

— Уларнинг исмида адашишимиз тайин. 120 нафарга етиб қолди. Тинчлик бўлсин, бахтлари доим бутун бўлсин, дейман. Ҳозир партиямиз ана шу йўлда жуда улуғ ишларни қилмоқда. Биз бунинг қадр-қимматини яхши англаймиз. Бундан 45 йил олдинги 22 июнь куни ҳеч ёдимиздан кўтарилмайди. Уруш бошлангани ҳақидаги совуқ хабар бутун вужудимизни музлатганди. Қанча болалар етим қолди, оналарнинг сочи эрта оқарди, оталарнинг юзини ажин босди. Ватанимиз пойтахтини ҳимоя қилишда қатнашганман. Шунинг учун Москвага ошиқяпман. Болалар баҳона, жанг қилган жойларимни ҳам кўриб келмоқчиман.

У сафардалигида Каттақўрғонга мамлакатимизнинг турли бурчакларидан бир дастурхон атрофида улғайган турли миллат вакилларидан кўплаб мактублар келади, албатта. Улар, рус, белорус, украин ёки татар тилида ёзилишидан қатъи назар, ҳар бир хат «Салом, дадажон!» деб бошланиши аниқ.

Ҳамид ака Саматов —ана шундай пиру бадавлат, қалби қуёш ота.

М. ЖАҲОНГИРОВ.

АХБОРОТ

НАВОИЙ

БАРҲАЁТ ҚАҲРАМОН

Навоий қурилиш бошқармасининг Г. Подворчан бошлиқ пардозловчилар комплекс бригадаси ташаббускорлик ва мажбуриятларни мунтазам ошириб бажариш билан ном қозонган. Совет Иттифоқи Қаҳрамони генерал Д. Карбишев — бригаданинг фахрий аъзоси. Илғор коллективга фахрий аъзо қабул қилинганига икки йилдан ошди. Қаҳрамоннинг хотираси ардоқланиши ёшлар тарбиясида муҳим аҳамият касб этмоқда. Пардозловчилар унинг учун ҳам ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар. Қаҳрамоннинг иш ҳақи Тинчлик фондига ўтказилмоқда. Ҳозирга қадар бу сумма 3600 сўмдан ошиб кетди.

МЕҲНАТГА ҲАМДАМ

Навоий районидаги Димитров номли мактабнинг юқори синф ўқувчилари ёзги таътилни «Меҳнат—роҳат» лагерида ўтказишяпти. Бу ерда уларнинг яхши дам олишлари учун зарур шарт-шароит яратилган. Ўқувчилар фаол ҳордиқни маъқул кўришди. Улар учун «Нарпай» совхозининг Тўхта Чўпонов бошлиқ бригадасидан 50 гектар ер ажратиб берилган. Ёш пахтакорлар парвариш қилаётган майдонлардаги ғўзаларнинг ривожи яхши, уларда мўл ҳосил тўпланяпти.

«Меҳнат—роҳат» лагерида шу пайтгача 50 ўқувчи ёзги таътилни ўтказди. Шу кунларда учинчи сменага келган 25 ўқувчи мактабдошлари ишини давом эттиряпти.

А. ҚОРЖОВОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Урганч — йилдан-йилга ободонлашиб, кундан-кунга чирой очаётган навқирон шаҳарлардан бири. Қуриб фойдаланишга топширилган юзлаб уйларда ҳовли тўйлари ўтказилди. Шунингдек, қатор маданий-маиший бинолар ишга туширилиб, меҳнаткашларга намунали хизмат кўрсатилмоқда.

Урганч — Хоразмнинг асосий маданий-маърифий маркази ҳам саналади. Бу ерда илм-фан даргоҳлари, илмий лабораториялар, юзлаб илмий ходимлар ишламоқда.

ЎзТАГ фотомухбири Қ. ОТАЕВ суратга туширган ушбу кўринишларда Урганчнинг бугунги жамоли акс этган. Шаҳарнинг марказига узукка ярашган кўздек мос тушган ушбу сўлим хиёбон ҳам урганчликларнинг севимли масканларидан бири саналади.

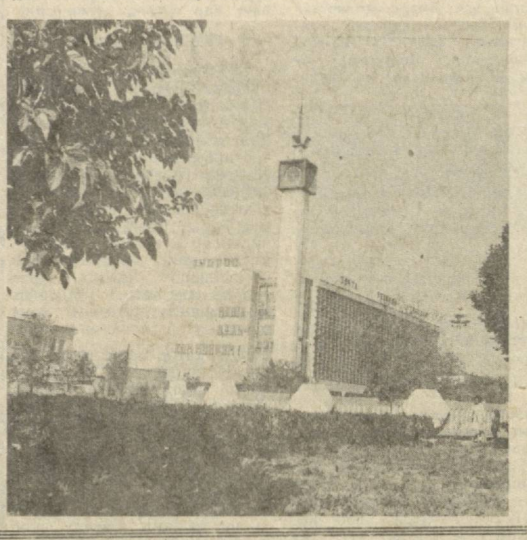

МЕҲНАТСИЗ ДАРОМАДЛАР ЙЎЛИГА ҒОВ СОЛАЙЛИК

«ҚАРҒА ҚАРҒАНИНГ КЎЗИНИ ЧЎҚИМАЙДИ»...

Слесарь Б. Чубаров билан мастер В. Поповнинг ҳаётида жуда кўп катта-кичик қувончлар бўлган. Лекин бу шодиёналиклар Олмалиқ конметаллургия комбинатидаги ишларидан эмас, балки тамомила бошқа нарсалардан келарди. Фотоаппарат кассетасини ўмариб кетишса — озроқ, кондиционерни олиб кетишса — кўпроқ суюнишарди. Аввал бошда гайка ключлари, омбир, парма каби майда нарсаларни ташиб туришди. Кейинчалик иштаҳалари очилиб кетиб, комбинатдан дам пўстин, дам телефон аппаратлари, дам қути-қути радиолампалар йўқолиб турадиган бўлди.

Хуллас, тергов органлари ҳисоблаб кўришса, Чубаров корхонадан 5 минг сўмлик, Попов эса бир ярим минг сўмлик ҳар хил мол-мулкларни ташиб кетишибди.

Олмалиқ шаҳар халқ суди шу ишни кўрар экан, нималар содир бўлаётганлигини наҳотки раҳбарлардан ҳеч ким билмаса, деган саволни берди. Маълум бўлишича, кўриб билиб туришган, лекин ўзларида ҳам айб бўлганлигидан индамай юраверишган. Масалан, бўлим бошлиғи Р. Шевякова импорт шкафни уйига олиб кетган. Унинг ўринбосари Р. Жучков бир жуфт ҳисоб машинаси билан 8 метр гобелен газмолни олиб кетган. Бошқа бир ўринбосар А. Майер бир қути ҳар хил асбоб ва автомабиль домкратини олиб кетиш билан қаноат ҳосил қилган... Шундай бўлгач, ташмачиларга қарши қай юз билан кураш олиб боришади?

Чубаров ва Попов озодликдан маҳрум этилишга ҳукм қилиндилар. Уларнинг бошлиқларига келганда эса, ўзлаштирган нарсаларини шарманда бўлиб қайтариб беришларига тўғри келди. Бундан ташқари, уларнинг учови қаттиқ маъмурий жазо олди.

Т. ДАГЖИ.
ЎзТАГ мухбири

РЕКЛАМА * ЭЪЛОНЛАР

УЙНИ ЁНҒИНДАН ҚАНДАЙ МУҲОФАЗА ЭТИШ КЕРАК?

ТУРАР ЖОЙЛАРДА ЁНҒИН ЧИҚИШИНИНГ ЭНГ КЎП ТАРҚАЛГАН САБАБЛАРИ ҚУЙИДАГИЛАРДИР:

болаларнинг ўт билан шўхлик қилишлари;

ўт билан муомалада жузъий қоидаларга риоя этмаслик;

печлардан фойдаланган вақтда ёнғин хавфсизлиги қоидаларини бузиш;

трубопроводлар герметиклигининг бузилиши оқибатида газ сизиб чиқиши;

узоқ ёниш сабабли электропроводларда қисқа туташишларнинг юз бериши.

Кейинги вақтларда гражданларнинг телевизорлардан фойдаланганда ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя этмасликлари оқибатида кўпдан-кўп ёнғинлар содир бўлди. Шу йилнинг фақат ўтган тўрт ойи мобайнида ана шундай ҳодисалар туфайли кўрилган зарар бир неча минг сўмни ташкил этади.

Кўп ҳолларда эҳтиётсизлик билан чекиш туфайли ҳам ёнғинлар чиқмоқда. Баъзи бир шахслар ёниб турган гугурт ва папирос қолдиқларини дуч келган ерга улоқтириб кетиша беришади, тақиқланган ерда чекишади, папирос қолдиқларини ёғоч жиҳозларга, салгина ўт тегизиш билан аланга олиб кетадиган буюмлар яқинига ташлаб кетишади. Ваҳолонки, тутаб турган папиросда максимал ҳарорат 400 С га, сигареталарда 25-30 минут туташ даврида 320 С гача етади. Ўчирилмаган папирос қолдиқларидан фақат ётоқ жиҳозларигина эмас, балки ёғочнинг катта бўлмаган бўлаклари, қипиқлар, хас-чўплар, хашаклар, сомонлар аланга олади.

Айниқса, ўринда маст ҳолда ётган вақтда чекиш жуда хавфлидир. Фақат шу йилнинг ўзидагина ана шундай сабабларга кўра неча ўнлаб киши нобуд бўлди.

Болаларнинг ўт билан шўхлик қилишлари оқибатида ёнғин чиқишига энг аввало кичкинтойларни назоратсиз ташлаб кетувчи ота-оналар айбдордирлар. Улар гугуртларни болалардан яшириб қўйишмайди, уларнинг ўйинларини кузатишмайди, баъзан эса ўта лоқайдлик билан болаларнинг гугурт ўйнаётганларини кўриб ҳам ўзларини бепарволикка соладилар.

Болаларнинг шўхлиги туфайли ёнғин чиқариш ҳодисаларининг олдини олиш тадбирларини кўриш унчалик мураккаб эмас:

гугуртларни болалар топиб олмайдиган жойларда сақлаш;

болаларга сигареталар ва папирослар сотиб олишни қатъий тақиқлаш;

уларнинг ўйинларини кузатиб бориш;

болаларни уйда устиларидан қулфлаб кетмаслик;

уларга иситиш асбобларини кузатиб туришни ишониб топширмаслик;

уларнинг ўт билан ҳар қандай ўйинларини ман қилиш керак.

Телевизор узоқ ишлаш натижасида қизиб ёниб кетмаслиги учун фақат стандарт предохранителларни қўлланиш, розеткаларни телевизорни электр тармоғидан зудлик билан ўчириш учун қулай ерга жойлаштириш, агар уйда катталар бўлмаса телевизорни ўчириб қўйиш тавсия этилади.

Телевизорни тез алангаланувчи ва ёнувчи предметлар яқинига ўрнатиш қатъий тақиқланади;

телевизор корпусининг орқа деворидаги вентиляция тирқишини беркитиб қўйиш;

тасодифий кишиларга ремонт қилдириш;

телевизорнинг юқори кучланишдаги электр тармоғидан озиқланишига йўл қўйиш;

телевизорни назоратсиз қолдириш тақиқланади.

Печлар билан иситиладиган турар-жойларда ёнғиннинг олдини олиш учун иситиш қурилмалари ва улардан фойдаланиш хавфсизлиги қоидалари талабларига тўла риоя этиш зарур бўлади.

Печларнинг ўта қизиб кетишига йўл қўйиб бўлмайди, бундай вақтда ғиштлар орасида ёриқлар пайдо бўлади.

Печларни иситишда ёнувчи ва тез алангаланувчи суюқликлардан фойдаланиш ман қилинади. Печка ўчоғи ёки кулхонадан ёниб турган кўмир учқунларининг ташқарига четлаб чиқмаслигини кузатиш лозим.

Ёниб турган керосин асбобларини узоқ вақт назоратсиз қолдирмаслик; уларни пилиги ёниб турган вақтда ёнилғи билан тўлдирмаслик керак.

ҚУЙИДАГИЛАР ҚАТЪИЯН МАН ҚИЛИНАДИ:

Керосинкалар, керогазлар, примусларни ёқиш ва улардан дарпардалар, ёғоч тўсиқлар яқинида фойдаланиш тақиқланади. Улар устига кирлар осиш керогазни шамолга қарши тутиш ёки уни пуфлаб ўчириш ман қилинади.

Гражданлар диққатини ўт ва иситиш асбоблари билан муомалада мавжуд қоидаларга риоя этмаслик натижасида содир бўлиши мумкин бўлган кўнгилсиз ҳодисаларга тортар эканмиз, биз ҳар бир кишига ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя этиш зарурлиги ҳаёт талаби эканини тушунтирмоғимиз лозим. Ҳар бир киши ўзида эҳтиёткорлик ва хушёрлик ҳиссини тарбияламоғи керак. Ҳар ким бир-бирини контрол қилиши, баъзи бир кишиларга хос бўлган унутиш, калтабинлик ҳолларига қарши курашмоғи зарур. Фақат ана шундай қилинган тақдирдагина биз ўзимизни ҳар қандай бахтсизликлардан муҳофаза эта оламиз.

Ўзбекистон республика кўнгилли ўт ўчириш жамияти.

«Главташкентстрой»
«Строймеханизация»
трестининг
2-МЕХАНИЗАЦИЯ БОШҚАРМАСИ
минорали кранларнинг машинистларини тайёрлайдиган 4 ярим ойлик курсларга

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Машғулотлар ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда рус тилида олиб борилади. Стипендия 75 сўм.

Курсларга 18 ёшдан катта бўлган қизлар ва Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтган йигитлар қабул қилинади.

Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Шимолий-Ғарбий саноат зонаси, Собир Раҳимов станцияси (122, 103-автобусларнинг «7-автопарк», 17-трамвайнинг «К. Шарипов кўчаси» бекатлари).

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
ЭЛЕКТРОНИКА ИНСТИТУТИ
қуйидаги ихтисослар бўйича кундузги ва сиртқи аспирантурага

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

физик электроника, шу жумладан квантли электроника, қаттиқ жисмлар физикаси.

Ҳужжатлар 1986 йил 1 сентябргача қуйидаги адрес бўйича шахсан тақдим этилади: Тошкент шаҳри «Академиклар шаҳарчаси» алоқа бўлими.

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 5/VIII да **Бой ила хизматчи.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Тошкентда биринчи марта «КОХ» иллюзион шоуси гастроллари** (19.30).

МЕДИЦИНА МУАССАСАЛАРИ: ҚАЙТА ҚУРИШ ҚАНДАЙ БОРМОҚДА?

МАҚСАД — СИФАТЛИ ХИЗМАТ

ТОШКЕНТ областининг бир қанча шаҳар ва районларидаги дорихоналарга уюштирилган рейд натижалари шуни кўрсатадики, кўп жойларда аҳолининг дори-дармонларга бўлган эҳтиёжини тўлароқ қондиришга ҳаракат қилинмоқда. Бу борада иш, айниқса, Чирчиқ шаҳри ҳамда Бўстонлиқ районида яхши йўлга қўйилган. Улар шу йил биринчи квартали якунлари бўйича область шаҳар ва районлари ўртасида ўтказилган социалистик мусобақада ғолиб деб топилди. Коммунистик районидаги 103-, Калинин районига қарашли 110-, Янгийўл районида жойлашган 183-, Оққўрғон райони территориясидаги 14-дорихоналарнинг моддий-техника базаси, санитария ҳолати ва аҳолига хизмат кўрсатиш даражаси ҳам диққатга сазовор.

Коммунистик районидаги Сурангент қишлоқ шифохонасига бириктилган 103-дорихона коллективи ўтган йил якунлари бўйича область дорихоналар бошқармаси ва медицина ходимлари касаба союзи область комитетининг фахрий ёрлиғини қўлга киритган. Икки қаватли бинонинг биринчи қаватига жойлашган дорихонанинг зал ва бўлимлари озода. «Савол беринг, жавоб берамиз» бурчаги ташкил этилган. Махсус жиҳозланган стендлардан кишилар янги дори-дармонлар ва уларнинг шифобахш хусусиятлари билан танишадилар. «Биринчи тез ёрдам аптечкаси» эса фавқулодда кўнгилсиз ҳодисаларга қарши курашишда асқотяпти. «Коммунистик меҳнат коллективи» юксак номига сазовор бўлган доришунослар қишлоқ аҳлига малакали хизмат кўрсатиб, эл олқишини олмоқдалар.

Паркент районидаги 9-марказий дорихона коллективи ҳам аҳоли билан пухта алоқа ўрнатишга муваффақ бўлган.

— Мен Коммунистик районидаги «Ўзбекистон» колхозида яшайман, — дейди Г. Сон. — Тошкент шаҳрида камёб ҳисобланган дориларни ҳам бу ердан бемалол харид қилиш мумкин. Дорихона ходимларидан Тўхтахон Қодирова, Мавлуда Маликова, Маҳфуза Ҳайтуллаеваларнинг ширин муомаласи, илтимос ва талабларимизга ҳозиржавоблигидан мамнунмиз.

— Яқинда дори ахтариб бу ерга келгандим, — дейди Намданак қишлоғида яшовчи Маҳкам Абдуқодиров. — Менга зарур бўлган дори йўқ экан. «Справка столи»да унинг ўрнини босувчи дорини тавсия қилишди. Мен унамадим. Рецептимда айтилган дорини дафтарга ёзиб; «Тушдан кейин хабар олинг, базадан келтириб қўямиз», — дейишди. Тайинланган вақтда буюртмани олдим.

Ушбу дорихона ойлик план-топшириқларини мунтазам ошириб бажараётганининг боиси ҳам шунда. Дорихона район марказий шифохонаси ва поликлиникаси билан мустаҳкам алоқада. Ҳар бир мутахассис врач учун алоҳида дафтар тутилган. Унда ихтисосга қараб, масалан, терапевт ёки хирургга асқотадиган мавжуд барча дори-дармонлар қайд этиб борилади. Врачлар ҳафтада бир марта доришунослар ҳузурида бўлиб, ўзларига зарур бўлган препаратларни ёзиб қўядилар. Янги келтирилган дориларни ўрганадилар. Муассаса қошидаги етти кишидан иборат жамоатчилик кенгаши аҳоли эҳтиёжини ўрганиш, дори-дармонлар билан таъминлашда ибратли иш қилмоқда.

Марказий дорихонага жойлардаги олтита дорихона бириктилган. Уларнинг мудирлари вақти-вақти билан меҳнаткашларга ҳисоб бериб турадилар. Яқинда 188-дорихона коллективининг «Коммунизм» совхози ишчи-хизматчилари олдида ҳисоботи эшитилди. Бундай мулоқот дорихона ишидаги ютуқ-камчиликларни аниқлашга, амалга ошириладиган вазифаларни белгилаб олишга кўмаклашмоқда.

9-дорихона коллективи район шифокорлари билан ҳамкорликда касалликларнинг олдини олиш юзасидан изчил тарғибот ишлари олиб бормоқда, тематик кеча ва мароқли суҳбат ҳамда лекциялар уюштирмоқда. Турли доривор ўсимликлар йиғиштириб олишда ҳам жонбозлик кўрсатмоқдалар. Улар кучи билан ҳозиргача 300 килограмм шифобахш ўсимликлар териб олинди.

Чирчиқ шаҳридаги 15-дорихона хусусида ҳам яхши гапларни айтиш мумкин. Дорихона қошида фармацевтика тўгараги ишлаб турибди. «Справка бюроси» кишиларнинг дори қидириб сарсон бўлишларига барҳам берган. Бу ерда Улуғ Ватан уруши ва болаларга хизмат кўрсатиш бўлимлари, айниқса, самарали ишламоқда. Ветеранлар, қаровчиси йўқ кишиларга уйга бориб хизмат кўрсатилмоқда. Дорихона шаҳардаги корхоналарда филиаллар очиб, ишчиларни зарур дори-дармонлар билан ўз вақтида таъминлашга эришмоқда.

Бироқ область дорихоналарида кичик механизацияни жорий этиш суст амалга оширилмоқда. Қўл меҳнатини енгиллаштирадиган техника воситаларидан фойдаланиш 15—20 процентдан ошмаяпти. Айрим дорихоналарда меҳнаткашлар ҳақидан уриб қолиш ҳолларига йўл қўйилмоқда. Масалан, Тошкент районидаги 64-дорихона мудири С. Обидов, Ғалаба районидаги 161-дорихона мудири М. Бойбўлатова, Янгийўл районидаги 81-дорихона мудири Ж. Умаралиев харидор ҳақига хиёнат қилганликлари учун ишдан олиндилар.

Дори-дармонларни сақлашда ҳам муаммолар бор. Жумладан, қурилганига йигирма беш йил бўлган область базаси биноси бугунги талабга жавоб бермайди. Янги бино қурилиши эса асоссиз чўзиб келинмоқда. «Главташкентстрой»га қарашли 3-трестнинг 5-қурилиш бошқармаси қурувчилари базани ўтган йили фойдаланишга топширишлари керак эди. Бироқ кучлар сочиб юборилгани сабабли мазкур объект чала қолиб кетди. Агар қурилиш суръати шу зайлда давом этса, янги базанинг бу йил ҳам ишга тушиши даргумон.

Ўн иккинчи беш йилликнинг биринчи йилида областда яна еттита типовой дорихона қуриб битказилиши керак. Шулардан иккитаси фойдаланишга топширилиш арафасида.

Бошқа муаммолар ҳам бор. Дорихоналарда тайёрланаётган препаратларни фильтрация қиладиган аппарат, ювилган идишларни қуритадиган шкаф каби оддий жиҳозлар йўқ ҳисоби. Бу борада «Узмедтехника» республика бошқармаси амалий ёрдам бериши лозим. Бинобарин, дорихоналар замонавий медицина асбоб-ускуналари билан тўла таъминлангандагина бу соҳадаги хизматни тўғри ва изчил йўлга қўйиш мумкин.

А. МАННОПОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

М. ЮСУПОВ,
Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги дорихоналар бош бошқармаси инспектори.

ОСМОНЧА ФАРҚ

БУХОРО область дорихоналари меҳнаткашларга кўрсатилаётган хизматни яхшилаш, аҳолининг талаб ва эҳтиёжларини қондириш соҳасида кейинги даврда бир қатор ишларни амалга оширдилар. Область марказидаги дорихоналар умумий савдо майдони қарийб 5 минг квадрат метрга етди. Шаҳарда товар обороти олти ойлик плани 107,2 процент бажарилди. Хизматнинг прогрессив формалари кенгроқ қўлланила бошланди. Қишлоқларда дорихоналар тармоғини кенгайтириш тадбирлари кўрилди.

Афсуски, область дорихоналари ишида ҳамон жиддий камчиликлар содир бўлмоқда. Молиявий жиҳатдан фойда ўрнига зарар келтирадиган дорихоналар сони камаймаяпти. Бугунги кунда областда 38 та шундай муассаса борлиги кишини ташвишлантиради.

Бухоро шаҳридаги ўн олти дорихонанинг савдо майдони, ходимлар сони ва товар обороти қиёсланса, кўпгина тафовутлар борлиги маълум бўлади. Масалан, 10-дорихона савдо майдони 80-дорихонаникидан тўрт баравар кичик. Ишлайдиган ходимлар ҳам уч кишига кам. Товар обороти ўртасидаги фарқ эса атиги 33 минг сўмни ташкил қилади. Бошқа дорихоналарни ҳам ўзаро қиёслаганда шундай ҳол кўзга ташланади. Бир неча ой муқаддам ишга туширилган, катталиги жиҳатидан шаҳарда иккинчи ўринни эгаллайдиган 110-дорихонанинг бажарадиган савдо хизмати ҳажми.. ўн баравар кичик дорихона билан тенг. Бу дорихоналар ишини ташкил этишда камчиликлар тугатилмаганлигидан далолат бермоқда.

Кўпчилик касалхоналарда белгиланган фондлар бўйича тегишли миқдорда дори-дармон ололмаётганларидан нолишади. Бунинг сабаби касалхоналараро дорилар тақсимоти бир жойда марказлашмаганидадир. 110-дорихона биносининг иккинчи қавати бўш турган бир пайтда бошқарма раҳбарлари бу масалани тез ҳал қилиш тадбирларини кўрмаяптилар.

Дорихоналарда ахборот хизмати яхши йўлга қўйилмаган. Область дорихоналар бошқармаси бўйича ҳозир 52 провизор, 44 доришунос етишмайди.

Айрим жойларда дорихона ходимлари томонидан хизмат вазифасини суиистеъмол қилиш, молиявий тарғиб-қоидаларни бузиш ҳоллари содир бўляпти. Чунончи, область дорихоналар бошқармаси базасининг иккинчи бўлимига Т. Раҳматов тўрт йилдан буён мудир. Унинг иши устидан етарлича назорат қилинмаганлиги натижасида яқинда ўтказилган ревизияда бўлимда 23 минг 294 сўмлик камомад аниқланди.

Кейинги пайтда Бухоро шаҳридаги 1-дорихона, Қоракўл, Свердлов район, Газли шаҳар марказий дорихоналарида турли хил молиявий қоидабузарликлар содир бўлди. Дорихона ходимлари ўртасида сиёсий-тарбиявий ишлар бўшаштириб юборилган, кадрларга нисбатан талабчанлик суст.

Меҳнаткашларга кўрсатилаётган тиббий хизматнинг савияси область дорихоналарида иш қандай ташкил қилинганига боғлиқ. Буни шу соҳа мутасаддилари бир дақиқа ҳам унутмасликлари лозим.

Н. НАИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ОБ-ҲАВО

ШУ ҲАФТАДА

Ўзбекистон ССР гидрометеорология марказининг хабар қилишича, Ўзбекистон ССРда жазирама иссиқдан кейин бу ҳафтада ҳарорат бироз пасаяди. Ҳафтада асосан кечаси 17—22, кундузи 31—36 даража иссиқ бўлади. Жанубда ва чўл зонасида термометр кечаси 20 — 25, кундузи 33—38 даража иссиқни кўрсатади. Ҳафтанинг ўртасида анча салқин тушади. Бу пайтда Ўзбекистон тоғли ва тоғолди районларида қисқа муддатли ёмғир ёғиб ўтиши мумкин. Республиканинг чўл зонасида шамолнинг тезлиги секундига 15—20 метрга етиб, чанг-тўзон кўтарилиши кутилмоқда.

Ҳафтанинг охирига бориб ҳарорат яна кўтарила бошлайди. Умуман ҳафта давомида ўртача ҳарорат нормадагига яқин бўлади. (ЎзТАГ).

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

Тингланг, томоша қилинг — 5 АВГУСТ, СЕШАНБА

ТВ

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — «Болаларга ҳайвонлар ҳақида». 10.15 — Ҳужжатли фильм. 10.35 — «Спартак». Бадиий фильм-балет. 12.05 — И. Гайдн. 98-симфония. 12.35 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.20 — Б. Феоктистов чалади. 16.50 — Ҳужжатли фильм. 17.20 — Мультфильм. 18.05 — «Спорт ва шахс». 18.35 — Концерт. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — Киножурнал. 19.40 — «Жойида ҳал этилмоқда». 20.25 — «Спрут». Бадиий фильм, 4-серия. 21.30 — «Время». 22.05 — Шахмат. Жаҳон чемпионати. 22.20 — Концерт. 23.35 — «Дунё воқеалари».

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Ҳужжатли фильм. 9.45 — Халқ куйлари. 10.00 — «Шахмат мактаби». 10.30 — «Будильник». 11.00 — «Сўз кетидан сўз келар». 11.15 — Куйбишев телевидение студиясининг программаси. 12.15 — Француз тили. 12.45 — «Езнинг уч дақиқаси». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар 13.35 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — «Аччиқ шувоқ». Бадиий фильм. 20.20 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар». 20.45 — «...16 ёшгача ва ундан катталар». 21.30 — «Время». 22.05 — Футбол. СССР кубоги. 1/8 финал. «Торпедо» (М) — «Динамо» (Тб).

ТОШКЕНТ-I. 7.30 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!». 8.00 — «Пионер телетайпи». 8.10 — Ҳужжатли фильм. 8.20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — «Орзу». 18.45 — Мультфильм. 19.00 — «Езувчи ва замон». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Инсон ва қонун». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Мусиқа жавони». 21.30 — «Время». 22.05 — «Шийпондаги учрашувлар». 23.35 — «Бугун оламда нима гап?».

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 15.05 — Москва-II. 18.00 — Болалар учун фильм. 19.00 — «Ешлик». 19.30 — «Тонг отишига 40 минут қолганда». Бадиий фильм. 20.40 — Ритмик гимнастика. 21.00 — «Шаҳарнинг юмушлари ва муаммолари». 21.30 — Москва-II.

Р

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 «— Қўшиғимиз Сизга армуғон». 9.30 — «Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар». 12.10 — Шахмат. Жаҳон чемпионати. 12.15 — «Иш-чинома». 13.00 — «Чорвадор». 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — «Мактаб, комсомол ва сен». 18.15 — Тинчлик — инсониятнинг бебаҳо мулки». 18.30 — Тенгдошларинг ижро этади. 19.25 — «Ешлик». 20.50 — С. Абдулла. «Мавлоно Муқимий». Романдан парча. 21.10 — «Қишлоқ оқшомлари». 22.30 — Концерт-очерк. 23.30 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-54-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.